

Kontrollutvalget

Sekretariatet

Gjøvik, 12. mai 2015.

J.nr./referanse: 13-15/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Roar Løken Lunder, leder

Thomas Winge Longva, nestleder

Magnhild Guldbakke Stuge

Kari Bergum

Finn Olav Roljordet

Kopi sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Tirsdag 19. mai 2015

Tid: Kl. 0830 – ca 1530

Sted: Møterom Snertingdal, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Sak 26 – Rehabilitering av Kallerudhallen
 - Kommunalsjef Sigmund Egner og leder for felles innkjøpsenhet Thore Amundsen (kl. 0900)
- Sak 28 – Skileikanlegget ved Bjørnsveen u.skole
 - Rådmann Magnus Mathisen (kl. 1100).
- Sak 29 – Skolenes rådgivningstjeneste
 - Leder for ungdomsrådet i Gjøvik, Una Fadum Aune (kl. 1300).

Sakspapirer unntatt offentlighet:

Vedlegg 6-8 i sak 28/15 – Skileikanlegget ved Bjørnsveen u.skole er unntatt offentlighet, jf. off.lovens § 13. Sakspapirene er sendt ut særskilt til møtedeltakerne. I den grad behandlingen av saken omtaler innholdet i disse vedleggene må saken vurderes lukket, jf. kommunelovens § 31.

Eventuelt forfall til møtet bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK KOMMUNE

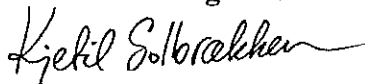
Tirsdag 19. mai 2015 kl. 0830

(Møterom Snertingdal, rådhuset)

SAK NR. 25/2015	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 16.04.15
SAK NR. 26/2015	REHABILITERING AV KALLERUDHALLEN –
HÅNDBALLFORBUNDETS KRAV OG FORHOLDET TIL LOV OM
OFFENTLIGE ANSKAFFELSER
Rådmannen orienterer.
SAK NR. 27/2015	KONTRAKT OM LEVERANSE AV FJERNVARME I UTVALGTE
KOMMUNALE FORMÅLSBYGG
SAK NR. 28/2015	SKILEIKANLEGGET VED BJØRNSVEEN UNGDOMSSKOLE
Rådmannen orienterer.
SAK NR. 29/2015	SKOLENES RÅDGIVNINGSTJENESTE
Leder av ungdomsrådet i Gjøvik er invitert til saken.
SAK NR. 30/2015	OPPFØLGING AV VEDTAK I KONTROLLUTVALGET
SAK NR. 31/2015	SVAR FRA NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE) PÅ SPØRSMÅL FRA KONTROLLUTVALG OM
REGELENDRINGER FOR Å MOTVIRKE KRYSSSUBSIDIERING
MELLOM SELSKAPER I SAMME KONSERN
SAK NR. 32/2015	REFERATSAKER

Gjøvik, 11. mai 2015.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Rådmannen
- Vararepresentantene til kontrollutvalget

Gjøvik kommune**GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 16.04.15**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 16.04.15

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 16.04.15 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokollen fra forrige møte legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 16. april 2015 holdt kontrollutvalget møte i Gjøvik rådhus fra kl. 0830 – 1530.

Som medlemmer møtte:

Roar Løken Lunder (H), leder

Thomas Winge Longva (V), nestleder (innvilget permisjon fra møtet kl. 1400)

Finn Olav Rolijordet (Rødt)

Kari Bergum (A)

Magnhild Guldbakke Stuge (H)

Ellers møtte:

Fra rådmannen/administrasjonen: Rådmann Magnus Mathisen, økonomisjef Jan Ove Moen deltok under andre del av sak 21. Kommunalsjef Sigmund Egner og seksjonsleder servicetorg/sekretariat Anne Britt Søreng deltok under sak 19.

Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard og revisor May Tove Ringsveen (begge deltok under sak 21).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Gjøviks Blad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0830 med Roar Løken Lunder som møteleder.
Innkalling og saksliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 18/2015

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 05.03.15

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 05.03.15 godkjennes.

SAK NR. 19/2015

**RUTINER OG PRAKSIS FOR JOURNALFØRING OG
ARKIVERING I GJØVIK KOMMUNE – ETTERLEVELSE AV
OFFENTLIGHETSLOVEN OG ARKIVLOVEN**

Fra behandlingen:

Rådmannen v/kommunalsjef Sigmund Egner og seksjonsleder servicetorg/sekretariat Anne Britt Søreng orienterte og svarte på spørsmål.

Forprosjekt 1: Dokumentbehandling og arkiv – tiltak gjennomføres høsten 2014/våren 2015

- Arkivfaglig organisasjon – i prosess
- Rollematrise ESA – avventer ny organisasjon på plass

- Arkivplan – i prosess
- Endringsutvalg – i prosess
- Hjemmesideportal – i prosess

Forprosjekt 2 – Dokumentbehandling og arkiv – tiltak påstartes høsten 2014/gjennomføres fra høsten 2015:

- Anbudsprosess sak-/arkivsystem
- Fullelektronisk saksarkiv herunder personalarkiv
- 2-årig prosjekt (målsetting: oppstart nytt system 01.01.2017)
- Krevende prosjekt – faglig og bemanningsmessig

Tiltak som må ivaretas gjennom omorganiseringsprosessen:

- Oppdatering av delegeringsreglementet – i prosess
- Myndighet til arkivleder

LEAN i arkivtjenesten:

- Arkivtjenesten deltar i LEAN-prosjekt
- Fokus på kvalitetsforbedring internt
- ROS-analyse for å identifisere risiko

Tilsyn fra Statsarkivet:

- 10 pålegg hvorav 6 handler om dokumentasjon/rutiner, mens 4 handler om lokaler

Hva gjør Gjøvik kommune?

- Ca 220 saksbehandlere på kurs i lovverk, arkiv og ESA i 2014
- En rekke tilrettelagte kurs gjennom året.

På spørsmål fra kontrollutvalget ble det særlig orientert om:

- Omfanget av og håndteringen av innsynsbegjæringer
- Forankring i kommunens toppledelse/rådmannsnivå
- Oppfølging av arkivansvaret når arkivet håndteres av andre rettssubjekter (interkommunale selskaper, innleide)

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar rådmannens presentasjon til orientering og ser svært positivt på den prosessen som er igangsatt for å forbedre kommunens dokumenthåndtering og arkivering.
2. Kontrollutvalget mener gode systemer er viktig, men at praktiseringen i stor grad handler om adferd, kultur og holdninger blant de mange saksbehandlerne i Gjøvik kommune. Kontrollutvalget oppfatter det slik at rådmannen jobber aktivt med opplæring og holdningsskapende arbeid på området.
3. Kontrollutvalget mener forankring i øverste ledelse (rådmannsnivå) er viktig. Kontrollutvalget oppfordrer rådmannen til å sikre at temaet (dokumenthåndtering og arkivering) løpende tas opp i og følges opp av rådmannens ledergruppe.
4. Rådmannen oppfordres til å innarbeide i sitt system oppfølging av arkivansvaret også oppfylles i de tilfellene

arkiveringen ivaretas av andre organer/funksjoner utenfor kommunen.

5. Tilsynsrapporten fra Statsarkivet tas til orientering, herunder at rapporten gir kommunen 10 pålegg hvorav 6 handler om dokumentasjon/rutiner, mens 4 handler om lokaler. Kontrollutvalget tar til orientering at rådmannen har iverksatt tiltak for å lukke avvikene.
6. Kontrollutvalget ønsker å følge opp rådmannens arbeid med å forbedre kommunens systemer for dokumenthåndtering og arkivering og praktiseringen av disse. Kontrollutvalget vil ta initiativ til en ny presentasjon fra rådmannen i 2016.

SAK NR. 20/2015

**RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV KOMMUNENES
LÅNEOPPTAK OG GJELDSBELASTNING**

Vedtak, enstemmig:

Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning tas til orientering.

SAK NR. 21/2014

**ÅRSREGNSKAP 2014 FOR GJØVIK KOMMUNE
– KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Fra behandlingen:

Under første del av saken oppsummerte revisor/Innlandet Revisjon IKS revisjonsarbeidet og presenterte revisjonsberetningen (delt ut i møtet). Fra Innlandet Revisjon IKS deltok oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard og revisor May Tove Ringsveen.

Under andre del av saken presenterte rådmann Magnus Mathisen og økonomisjef Jan Ove Moen årsregnskap og årsrapport med fokus på kommunens resultat og økonomiske stilling, vesentlige regnskapsavgiftsmessige problemstillinger og vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap.

Kontrollutvalgets medlem Thomas Winge Longva var innvilget permisjon og forlot møtet før sluttbehandling av saken. Kontrollutvalget bestod etter dette av fire medlemmer.

Vedtak, enstemmig:

**KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL GJØVIK
KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2014**

Kontrollutvalget har behandlet Gjøvik kommunes årsregnskap for 2014. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsrapport for 2014.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og presentasjoner i kontrollutvalgets møte av kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen ved rådmann og

økonomisjef.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en "ren" revisjonsberetning, uten noen forbehold eller presiseringer fra revisors side.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer etter sin gjennomgang av årsregnskap og årsrapport for 2014:

Kommunens økonomiske situasjon:

- Hovedinntrykket er at kommunen har en god finansiell stilling og tilfredsstillende handlefrihet. Kommunen synes å ha god likviditet, til tross for at likviditeten er noe svekket gjennom året.
- Kontrollutvalget støtter rådmannens oppsummering om at:
 - Vedvarende lavt rentenivå gir lave finansutgifter og lav finansavkastning.
 - Lavere utgifter til lønnsoppgjør og pensjonsutgifter enn budsjettet, men «overhenget» til 2015 er stort.
 - Utfordrende drift på flere tjenesteområder vil kreve streng budsjettdisiplin og styring også fremover.
- Kontrollutvalget har videre merket seg følgende:
 - Sykefravær 8,8 % (historisk lavt)
 - Inntektsveksten (3,5 %) er vesentlig lavere enn utgiftsveksten (6,3 %). Dette er en bekymringsfull utvikling.
 - Finansforvaltningen: Avsatt bufferfond (ca 43 mill) er vesentlig lavere enn anbefalt/forutsatt (ca 75 mill).
 - Lånegjeld: Moderat netto lånegjeld sammenlignet med andre kommuner på samme størrelse.
 - Pensjon: Stort etterslep/premieavvik (153,5 mill) og lite pensjonsfond til å møte denne forpliktelsen (ca 30 mill).

Budsjett/regnskap – tjensteområdene:

- Samlet sett går driften på tjensteområdene i omkring balanse (minus 0,7 millioner totalt for kommunen). Fra gjennomgangen av tjensteområdene har kontrollutvalget særlig merket seg følgende:
 - Barnevernet:
Barnevernet går med mindreforbruk («overskudd») med 3 millioner og har hatt høyt sykefravær (12,8 %). Lavere aktivitetsnivå enn forutsatt, kombinert med høyt press på tjenestene gir grunn til bekymring i forhold til tjenstenivået.
 - Helse og omsorg:
Bekymringsfullt høyt antall betalte ventedøgn, utskrivningsklare fra sykehus (518 totalt i 2014).

Årsrapport og årsregnskapsdokumentene:

- Det er i 2014 gjort flere endringer i dokumentene. Kontrollutvalget mener endringene har ført til bedre leservennlighet, og tar til orientering at rådmannen vil utvikle dokumentene ytterligere ved neste årsrapportering.
- Som innspill i det videre utviklingsarbeidet oppfordrer kontrollutvalget om å vurdere årsrapporteringens omtale av utviklingen i lånegjeld. Det vises her til rapport fra Riksrevisjonen i 2015 om kommunens låneopptak og gjeldsbelastning som bl.a. stiller spørsmål (på generelt grunnlag) om kommunestyrene får tilstrekkelig informasjon om gjeldsbelastningen. Det vises videre til kravene i kommunelovens § 48 nr. 5 og kommunal regnskapsskikk (KRS) nr. 6 som bl.a. sier at:

«Årsberetningen skal gi opplysninger om faktorer som påvirker kommunens resultat og finansielle stilling. Årsberetningen skal redegjøre for kommunens evne til å finansiere sin aktivitet og møte sine forpliktelser, både på kort og lang sikt. Fremstillingen skal hjelpe brukerne til å kunne vurdere kommunens historiske og fremtidige utvikling. Forhold av vesentlig betydning for kommunen skal tas inn og kritiske faktorer for kommunen bør omhandles. Årsberetningen bør kobles mot og fokusere på forhold som innebærer endringer i forhold til gjeldende økonomiplan.»

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 15. april 2015, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2014.

SAK NR. 22/2015

**KONTRAKT OM LEVERANSE AV FJERNVARME I
UTVALGTE KOMMUNALE FORMÅLSBYGG**

Vedtak, enstemmig:

Saken utsettes til neste møte.

SAK NR. 23/2015

REFERATSAKER

Følgende saker ble referert:

1. Informasjonsbrev nr. 2/2015 fra rådmannen
2. Invitasjon til fagkonferanse Kontroll og tilsyn
3. Diverse avisartikler
4. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

Fra behandlingen:

Saken ble enstemmig satt på sakslista.

Følgende saker ble tatt opp:

1. Rådgivningstjenesten i skolene: Det ble reist spørsmål om kontrollutvalget burde søke mer kunnskap om denne tjenesten sett i lys av orientering i kommunestyret den 26/3-15 fra lederen i ungdomsrådet.
2. Tidspunkt for neste møte.

Vedtak, enstemmig:

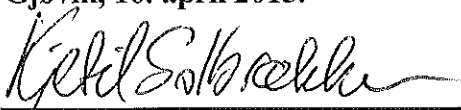
1. Kontrollutvalget ønsker mer kunnskap om ungdomsrådets vurdering av rådgivningstjenesten grunnskolen i Gjøvik kommune, og inviterer leder for ungdomsrådet til neste møte for å orientere kontrollutvalget om dette.
2. Neste møte flyttes fra 21/5-15 til 19/5-15.

Gjøvik, 16. april 2015.

Roar Løken Lunder
leder

RETT UTSKRIFT:

Gjøvik, 16. april 2015.

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato: TORSDAG 16. APRIL 2015
Tidspunkt: KL. 0830
Aktuelle saker:

- *Bjørnsveen ungdomsskole*
- *Rådgivningstjenesten i skolene*
- *Oppfølging av tidligere vedtak i kontrollutvalget – prioriteringer*
- *Kontrakt om leveranse av fjernvarme (utsatt sak fra 16/4-15)*
- *Kontrollutvalgskonferansen 2015 (utsatt sak fra 5/3-15)*

Saker til oppfølging i senere møter:

- *Byggesaksavdelingen – oppfølging av tilsynsplan 2013-2014 + diverse spørsmål (ku-sak 13/14) – første møte i 2015*
- *Eidsiva Energi AS – orientering vedr. sponing og åpenhet (KU-sak 86/14)*
- *Industribygg AS – orientering v/styreleder og daglig leder (KU-sak 82/14)*
- *Informasjonssikkerhet i Gjøvik kommune (jf. ku vedtak 04/14, avvente oppfølging til tidligst 2. halvår 2014)*
- *Samhandlingsreformen i Gjøvik kommune (KU-sak 58/14, jf. 77/13)*
- *Skole:*
 - *Årsaker til forskjeller mellom skolene vedr. andel spesialundervisning (KU-sak 83/14)*
 - *Skrinnhagen skole – evaluering av tiltak (jf. ku-sak 12/14 – sak tidlig i 2015)*
 - *Rutiner og praksis v/skolebytte (ku-sak 70/2012)*
- *Intern kontroll:*
 - *Overordnet intern kontroll i Gjøvik kommune – rådmannens rutiner for internrevisjon/etterkontroll (ku-vedtak 38/2014 – følges opp 1. halvår 2015)*

Ikke tidsbestemt:

- *Korrupsjon i kommune-Norge (utsatt sak fra 15/5-13) – besluttet avventet*
- *Barnevern:*
 - *Presentasjon av risikovurderinger etter tilsynsrapport 2014 (jf. ku-sak 09/14)*
 - *Fylkesmannens tilsyn med barnevernstjenesten høsten 2013 (ku-sak 55/13, pkt. 2)*
 - *Barnevern – vurdering av nye undersøkelser (ku-sak 23/13), herunder bruk av hjelpetiltak i hjemmet (ku-sak 32/13)*
 - *Barnevern – div. spørsmål til administrasjonen (ku-sak 64/12):*
 - *Terskel for å igangsette omsorgsovertakelser*
 - *Lean-gjennomgang*
 - *Tilsynsførerordningen i GLT-regionen*

Bestillinger (Innlandet Revisjon IKS):

- *Revisjonsprosjekt: Helse og omsorg: Måloppnåelse forsvarlig helsehjelp, samhandlingsreformen og konsekvenser for brukere*

Møteplan 2015:

- Torsdag 22.01.15 kl. 0830
- Torsdag 05.03.15 kl. 0830
- Torsdag 16.04.15 kl. 0830
- Torsdag 21.05.15 kl. 0830 – endret til tirsdag 19.05.15 kl. 0830
- Torsdag 18.06.15 kl. 0830
- Torsdag 27.08.15 kl. 0830
- Torsdag 08.10.15 kl. 0830
- Torsdag 03.12.15 kl. 0830

Gjøvik kommune**REHABILITERING AV KALLERUDHALLEN –
HÅNDBALLFORBUNDETS KRAV OG FORHOLDET TIL LOV
OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. *Vi blir utestengt* (artikkel i bladet Kapital nr 8/2015)

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget ble i uke 19 kontaktet av bladet Kapital i forbindelse med en artikkel omkring Håndballforbundet og bygging av idrettshaller. I artikkelen er Gjøvik kommune omtalt (se vedlegg s. 26).

Med bakgrunn i omtalen av Gjøvik kommune er rådmannen invitert til å redegjøre omkring følgende forhold:

- 1) Bakgrunnen for å innta krav i anbudsinnbydelsen om at gulvleverandøren skal være "forhåndsgodkjent" av Håndballforbundet og Kulturdepartementet, og levere "forhåndsgodkjente" gulv.
- 2) Håndteringen av brev fra Kulturdepartementet av 6/11-13 der det fremgår at formuleringene kan være i strid med lov om offentlige anskaffelser.

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Håndballforbundet anbefaler firmaer de får penger fra:

-Vi blir utestengt

Håndballforbundet har stor makt over valg av firmaer når kommunene bygger idrettshaller. De anbefaler firmaer i en anleggspool som betaler penger til forbundet. Forbundets anleggsansvarlige har som jobb å promotere blant annet kameratens sportsgulvfirma. Konkurrenter stenges ute.

- Dette er maktmisbruk, sier daglig leder Morten Ruud i firmaet Parkett & Idrettsgulv. Eidsvoll-firmaet leverer sportsgulv til idrettshaller til samme kvalitet som de firmaene Håndballforbundet promoterer.

- Forbundets faglige råd har stor innflytelse på valg av leverandør. Måten forbundet gir råd og opptre på gir inntrykk av at de har en godkjenningsordning der firmaer på forbundets liste må benyttes. Dette er konkurransevridende, legger han til.

Idrettshaller bygges med tippemidler, og kommunene har ansvar for å sette oppdragene ut på anbud etter lov om offentlige anskaffelser. Likevel har Parkett & Idrettsgulv opplevd å bli avvist i en rekke kommuner. Flere kommuner har etter møter med Håndballforbundets veileder fått inntrykk av at de må velge blant en håndfull leverandører som forbundet promoterer. I anbudsokumentene dukker det opp et krav om forhåndsgodkjenning av Håndballforbundet. Noen slik ordning eksisterer ikke.

Bygger sjelden hall

- Håndballforbundet misbruker sin makt til å snike spesielle firmaer inn i offentlige anskaffelser, kommenterer advokat Robert Myhre, spesialist på offentlige anskaffelser.

Håndballforbundets anleggsansvarlige, Tom Bjørn Anderson, blåste liv i en gammel ordning med anleggspool i 2010/2011.

-Det er teknisk vanskelig å bygge idrettshall og den enkelte kommune gjør det sjelden. Vi ville være bedre rustet til å svare på alle spørsmålene kommunene stiller. Hensikten var også å få fart i byggingen av idrettshaller. Vi skapte et faglig nettverk, forklarer Anderson.

En håndfull leverandører til idrettshaller ble invitert til å stå på en liste over firmaer som skulle promoveres spesielt av forbundet overfor kommunene. Inngangsbilletten er 75.000 kroner i året til Håndballforbundets kasse. Firmaene får bruke Håndballforbundets logo i sin markedsføring og står oppført på en anleggspool-liste på forbundets hjemmesider.

Forbundets veileder "Planlegging og bygging av fleridrettshaller i Norge", der krav og spesifikasjoner gjennomgås i detalj, er en "bibelen" for ▶

- Vi legger oss flate.

Torbjørn Furuly, Gjøvik kommune

UTESTENGES FRA ANBUD: - Måten Håndballforbundet gir råd og opptre på gir inntrykk av at de har en godkjenningsordning der firmaer på forbundets liste må benyttes, forteller konsulent Kjetil Rudi og daglig leder Morten Ruud i Parkett & Idrettsgulv.

FOTO: IVAN KVERME

idrettshallbyggere. Her får de tre gulvfirmaene i poolen, som nylig er redusert til to, slippe til med bred presentasjon av sine produkter.

Ute i kulden

Eldsvollsfirmaet Parkett & Idrettsgulv ble invitert med i anleggspoolen, men takket nei.

– Vi likte veldig dårlig prinsippet om å betale seg inn i det lille gode selskap, og syntes ikke vi hadde noe å hente der. Det skulle jo være fri konkurranse om sportsgulv, forklarer Ruud.

Det skulle vise seg at konkurransen ikke var så fri lenger. Etter å ha blitt avvist i flere konkurranser spurte Parkett & Idrettsgulv om de likevel kunne bli medlem. Men da var det inntaksstopp.

– Antallet må være håndterlig, vi hadde tre medlemmer fra før, sier Anderson til Kapital.

En rekke andre firmaer, som Elverum Takservice, som også leverer sportsgulv, er aldri blitt invitert inn i poolen. Da selskapet i 2014 spurte om å få bli medlem, fikk de nei. Tom Anderson sa at de hadde nok leverandører på gulv.

– Jeg lurte på hvordan man blir medlem i poolen. Vårt inntrykk er at dette er en favorisering uten like. Samt at Håndballforbundet kun forholder seg til én aktør i markedet for gulv, nemlig Gulv og Takteknikk, hevder Yngve Hornsletten i Elverum Takservice. Han har sluttet å legge inn anbud på idrettsgulv hos kommuner, fordi han mener det er gitt på forhånd hvilket firma de velger.

– Håndballforbundet legger sterke føringer på hvilket gulv de vil ha. Disse kravene avviker imidlertid fra de inter-

nasjonale gulvreglene, sier Hornsletten. Han mener anleggspoolen er sterkt konkurransevridende og at kommunene presses til å bruke den.

– Til syvende og sist går det utover kommunene, som kan ende opp med å betale langt mer for gulvene, avslutter han.

Kampen om Storhamar

På Hamar bygger Olrudgruppen for tiden den nye Storhamar-hallen på vegne av kommunen, for tippemidler. Tom Anderson fra forbundet har vært på besøk, og gitt råd.

Morten Ruud i Parkett & Idrettsgulv kontaktet Olrudgruppens prosjektleder i midten av desember med spørsmål om å få legge inn bud. Pro-

nen ikke henvendte seg til meg, sier Anderson.

Parkett & Idrettsgulv gav opp å få legge inn bud på Storhamar. Da Kapital ringte prosjektlederen, ville han ikke bekrefte Ruuds historie, men avviste at Håndballforbundet bare har anbefalt én leverandør.

Vi ba Ruud om å spørre prosjektlederen en gang til.

– Prosjektlederen sa da at han bare hadde bedt Tom Anderson om å få vite hvem som var den beste leverandøren og at Anderson svarte at det var Gulv og Takteknikk.

– Kan det stemme at du sa det, Anderson?

– Det kan hende, svarer Anderson.

– I etterpåklokskapens lys ser jeg at mitt bekjentskap med Finngaard burde vært opplyst til arbeidsgiver.

Tom Anderson, Håndballforbundet

sjektlederen sa da – ifølge Ruud – at de skulle ha gulv godkjent av Håndballforbundet i hallen og nevnte merket Pulastic (fra Gulv og Takteknikk).

– Jeg forklarte at han hadde misforstått og sa at de står fritt til å velge andre leverandører. Prosjektlederen sa at hvis vi kunne skaffe en bekreftelse på det fra Håndballforbundet, ville vårt bud bli vurdert, forteller Morten Ruud.

Men Anderson i forbundet ville ikke utstede en slik erklæring om at Storhamar står fritt til å velge andre tilbydere enn dem som står på Håndballforbundets liste.

– Hvorfor?

– Jeg synes det var rart at kommu-

Gode venner

Gulv og Takteknikk drives av Bjørn Finngaard, en god kamerat av Anderson, som også har bygget hytte på nabotomten til Anderson på Furutangen i Åmot kommune. De bygde i et felles prosjekt i 2007–2008, året før Anderson begynte i Håndballforbundet. Det var Gulv og Takteknikk som leverte tegninger til kommunen. Anderson sier at han har betalt hver spiker i egen hytte selv og for øvrig aldri har mottatt ytelser privat fra Finngaard.

– Er du bekvem med at du promoterer din kamerats firma overfor kommunene i ditt arbeid som anleggsan-

– Jeg klarer å skille mine roller

Anleggsansvarlig Tom Anderson i Håndballforbundet synes ikke det er noe problem at han har en så tett kobling til en av gulvleverandørene i anleggspoolen.

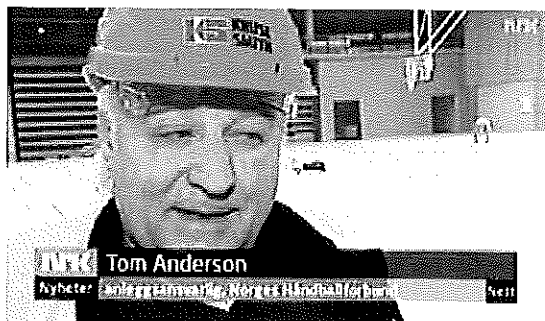
– Jeg ser ikke problemet, fordi det er ikke jeg som bestemmer hva kommunene skal kjøpe inn. Det er det kommunen som på egen hånd bestemmer, sier han, og legger til:

– I etterpåklokskapens lys ser jeg at mitt bekjentskap med Finngaard burde vært opplyst til arbeidsgiver.

Anderson har kjent Bjørn Finngaard siden 1980-tallet, og han beskriver dem som gode venner. De har årlige utflukter på hytta til Finngaard i Trysil. Hyttenaboskapet i Åmot pleies ikke, fordi Finngaard, ifølge Anderson, leier ut.

– Jeg klarer å skille rollene mine. Og jeg har ikke fått godtgjørelser fra noen, understreker Anderson.

Anderson er enig i at han har innflytelse på valg av leverandør i kraft av sin stilling, men mener å håndtere dette ryddig.

KAMERATENS FIRMA: Anleggsansvarlig Tom Anderson i Håndballforbundet har som jobb å promotere blant annet kameratens sportsgulvfirma overfor kommuner som bygger idrettshaller.

FOTO: PER-KARE SANDBAKK

svarlig?

- Det har jeg ingen problemer med. Men jeg drar alltid frem samtlige firmaer i anleggspoolen, sier Anderson.

- Forteller du at også andre firmaer enn de i poolen som kan brukes?

- Ja.

- Forteller du uoppfordret at firmaene i anleggspoolen betaler penger for å stå der?

- Nei, men jeg sier det hvis de spør.

Morten Ruud i Parkett & Idrettsgulv mener kameratskapet mellom Tom Anderson og innehaveren av firmaet han reiser rundt og promoterer svekker tilliten til Håndballforbundets faglige råd.

- Vi ser i praksis at han markedsfører sin kamerats firma, og vi opplever å bli stengt ute. Håndballforbundet må som et minimum passe på habiliteten, sier Ruud.

Advokat Robert Myhre sier følgende på generelt grunnlag:

- Habilitetsreglene i lov om offentlige anskaffelser vil slå inn når man opptrer som rådgiver i en anskaffelsesprosess. Har man et nært vennskap med en leverandør, er man inhabil.

Medlemsavgiften i anleggspoolen utgjør samlet omtrent 600.000 kroner. Håndballforbundets generalsekretær Erik Langerud minner om at dette er et ørlite bidrag til forbundets budsjett på 130 millioner, og sier det også er noen utgifter til poolen.

Prosjektleder for idrettshaller i Hamar kommune, Jan Tore Sagbakken, tilbakeviser at det forelå noen krav om at kommunen måtte bruke gulvleverandører som stod på Håndballforbundets liste. Videre forteller han at type gulv ble avklart som en del av konkurransen i anskaffelsesfasen.

- Mer detaljer rundt dette kjenner jeg ikke til. Totalentreprenøren har tilbudt et kombielastisk sportsgulv type Pulastic 200 TP Combisport 35 M, sier Sagbakken. Dette er gulvet som Gulv og Takteknikk leverer.

Refs fra departementet

- Det er kommunenes ansvar å sette ut anbud, og jeg forutsetter at de gjør det i tråd med lov om offentlige anskaffelser, sier Erik Langerud.

Han avviser at Håndballforbundet legger føringer på valg av leverandør (se egen sak), og han kan ikke forstå at utestengning av konkurrenter er noe stort problem.

- Hvis kommunene oppfatter anleggspoolen som en forhåndsgodkjenning, anmoder jeg om at de tar kontakt med oss. Vi opererer ikke ►

-Tror ikke dette er et problem

- Håndballforbundet skal drive redelig. Driver vi utenfor et regelverk må vi endre på det. Det tilfaller alle parter å jobbe innenfor regelverket, sier generalsekretær Erik Langerud i Norges Håndballforbund.

Han tror ikke det er riktig at kommuner oppfatter anleggspoolen som en godkjenningsordning.

- Det vil overraske meg hvis det er slik at kommunene oppfatter det. Det blir helt feil, dersom de tror at det kun er disse de kan handle med, sier han. Håndballtoppen understreker at det er mange andre like dyktige leverandører som ikke er med på listen.

- I mine fire år i forbundet har ikke en eneste kommune, arkitekt eller beslutnings-tager tatt kontakt med meg om dette. Jeg tror noen ville ha gjort det hvis situasjonen er slik dere fremstiller den. Jeg tror og håper at dette ikke er et problem.

Langerud mener bestemt at det ikke er hold i det Morten Ruud hevder, men understreker likevel:

- Hvis det skulle vise seg at Håndballforbundet har sagt til kommuner at de skal bruke denne ene eller velge mellom disse leverandørene på gulv, eller at anleggspoolen i kommune-Norge oppfattes som eneleverandør, så må vi naturligvis rydde opp!

Juridisk patent

Etter at Ruud tok kontakt med Langerud, har Håndballforbundet innhentet en juridisk vurdering av avtaleverket og praksisen med poolen. Ifølge Langerud konkluderte juristene med at anleggspoolen var juridisk patent.

- I den grad vi hadde bestemt hvilke leverandører kommunene skulle bruke, eller bygget gulvene selv, så kunne det ha vært konkurransevridende. Men anleggspoolen slik den fremstår i dag, er ikke det. Det er helt opp til kommunene hvilke leverandører de bruker, sier han.

Langerud sier at det ikke spiller noen rolle for Håndballforbundet hvem som legger gulv i hallene. Han viser til at anleggspoolen ble opprettet nettopp for å bistå kommuner med råd innenfor et krevende område. Langerud viser til at forbundet har laget en omfattende teknisk veileder som berører alle sidene ved å bygge idrettshall.

Trygg på Anderson

Langerud er overrasket over å høre om det nære båndet mellom Anderson og Finngaard.

- Det er tettere enn jeg var klar over.

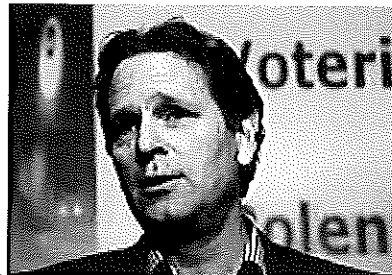
- Hva syntes du om at han ikke har opplyst om det?

- Jeg anbefaler at han informerer om dette, slik at dette også avmystifiseres og er gjort kjent.

Erik Langerud har gjort undersøkelser etter at Kapital tok kontakt, og sier han er trygg på at Anderson har opptrådt korrekt i kontakten med byggherrer.

- Med de svar jeg har fått nå, er det ingenting som tyder på at Tom har utnyttet relasjonen til egen fordel, sier Langerud.

Han viser til at han ikke har fått noen reaksjoner på den nære relasjonen mellom Anderson og Finngaard, før Ruud tok kontakt, og sier det kan være flere årsaker til at en leverandør ikke får et anbud.

VIL FØLGE REGLER: - Hvis det skulle vise seg at Håndballforbundet har sagt til kommuner at de skal bruke denne ene eller velge mellom disse leverandørene på gulv, så må vi naturligvis rydde opp sier generalsekretær Erik Langerud i Norges Håndballforbund.

FOTO: NTB SCANPIX/BUGGE

Kapital-fakta: Krav til sportsgulv i håndball- og flerbrukshaller

Kulturdepartementet stiller noen tekniske krav til gulvets sportslige egenskaper for å tildele tippemidler. Det finnes åtte-ti sportsgulvleverandører i Norge som tilfredsstiller disse kravene, og det gjør samtlige firmaer omtalt i denne artikkelen.

Håndballforbundets anleggspool innebærer ingen ytterligere godkjenning eller kvalitetsvurdering. Poolen er en samling av noen av firmaene som fyller departementets krav. P.t. er åtte firmaer inne i poolen, derav to gulvleverandører: Gulv og Takteknikk, og Unisport. Boen Sport (gulv) er nylig utmeldt. Firmaene betaler 75.000 kroner året for medlemskap i poolen.

Eliteserierekrav: Håndballforbundet stiller enkelte tekniske krav for å gi spillisens i eliteserien. Her kreves nå blant annet kombielastiske gulv. Syv av firmaene i norsk sportsgulv-bransje leverer kombielastiske gulv.

noen steder med ordet "forhåndsgodkjenning", understreker Langerud.

Svaret er kanskje at kommunene ikke tar dette så tungt. I november 2013 tok nemlig Kulturdepartementet fatt i saken overfor Gjøvik kommune fordi anbudsinnbydelsen til bygging av Kallerud arena hadde sterke føringer på valg av leverandør. I kommunens anbudsinnbydelse het det nemlig at gulvleverandøren skal være "forhånds-

- Har ingen fordeler av anleggspoolen

Gulvleverandør Bjørn Finngaard i Gulv og Takteknikk, kameraten til Tom Anderson, tilbakeviser at han har noen fordeler av å være medlem av anleggspoolen. Finngaard sier bransjen uansett må forholde seg til regelverket om offentlig anskaffelser.

- Håndballforbundet Inviterte Gulv og Takteknikk til å komme inn i anleggspoolen, i og med at vi er markedsleder. Det svarte vi ja til og betaler det som det koster å være medlem der. Noe særlig mer er det ikke å fortelle, sier Finngaard.

- Hvor godt kjenner du Tom Anderson?

- Han har vært i bransjen i alle år. Jeg kjenner ham personlig fra veldig mange år tilbake. Da jobbet han i Oslo Idrettskrets. Det er i grunnen det eneste. Det er et lite miljø, svarer han.

- Hvem betalte for hyttene?

- Det har jeg ikke lyst til å svare på, sier han.

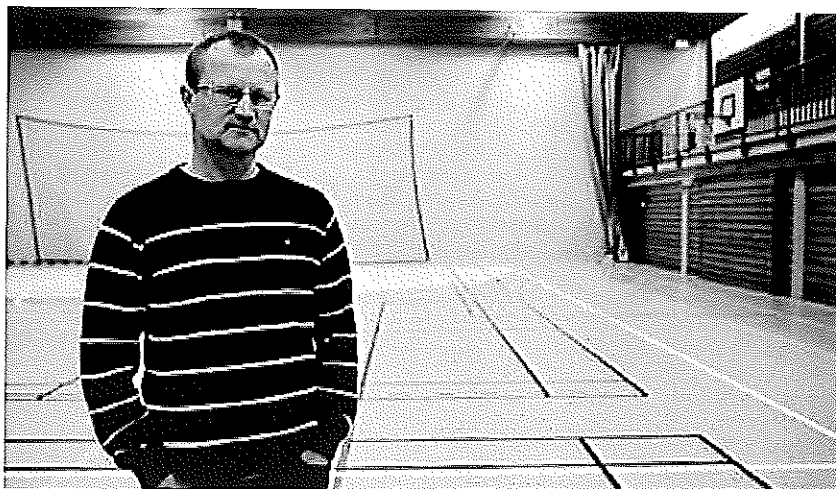
- Har du noen gang spandert noe på Tom Anderson eller andre i Håndballforbundet?

- Det har jeg ikke gjort.

- Hva tenker du om at ordningen kan være konkurransevridende?

- Overhodet ikke. Det du må være klar over, er at uansett om det er en anleggspool eller ikke, må vi forholde oss til regelverket i byggebransjen. Vi leverer bare til det offentlige, så vi må igjennom anbudsbasen for offentlige anlegg og regne på det uansett. Så vi får ingenting, fortsetter han.

- Med denne anleggspoolen prøver vi å gjøre markedet mer åpent for alle. Så alle kan komme inn med rimeligere konstruksjoner. Det er det poolen jobber med, å få til rimeligere haller og få ned prisene så vi slipper å få en situasjon hvor kommuner med dårlig råd ikke har mulighet til å bygge en enkel idrettshall, avslutter han.

-KONKURRANSEVRIDENDE: - Måten Håndballforbundet gir råd og opptrer på, gir inntrykk av at de har en godkjenningsskema der firmaer på forbundets liste må benyttes, sier daglig leder Morten Ruud i firmaet Parkett & Idrettsgulv.

FOTO: IVAN KVERME

godkjent" av Håndballforbundet og Kulturdepartementet, og levere "forhåndsgodkjente" gulv. Departementet skrev deretter i et brev av 6.11.2013 til kommunen at formuleringen er uheldig, fordi det ikke finnes noen slik godkjenningsskema. Departementet mente også formuleringen kan være i strid med lov om offentlige anskaffelser. De ba om en tilbakemelding fra kommunen.

Men noe svarbrev har kommunen aldri skrevet. Anbudsrunder gikk sin gang. Gulv og Takteknikk fikk jobben, og ingen brydde seg mer om saken.

Parkett & Idrettsgulv la inn anbud på denne jobben til hovedentreprenør Syljuåsen. Men anbudet nådde aldri frem til prosjektlederfirmaet som skulle avgjøre saken, noe som ikke er så rart hvis Syljuåsen har lest kravet om "forhåndsgodkjenning". På bordet til prosjektlederfirmaet Kontur som skal avgjøre saken, kom det bare to tilbydere, begge medlemmer av Håndballforbundets anleggspool.

- Våre formuleringer om gulv holder ikke mål, vi legger oss flate, sier Torbjørn Furuly i Anskaffelser Fellesenheter i Gjøvikregionen. Han forteller at "ren feilarkivering" er årsak til at brevet ikke ble besvart, men sier Gjøvik skal svare Kulturdepartementet nå.

Da Kapital tok kontakt, inviterte Furuly sporensstreks også til et oppklaringsmøte i Gjøvik. Etter møtet skrev sivilarkitekt Trond Pettersen i Kontur at "Når prosessbeskrivelsen hadde satt opp 'Eksempler på godkjente sports-gulv', (...) ønsket vi ikke å ta risikoen ved å åpne for andre løsninger."

Kultursjefen sier han har spist lunsj

med Tom Anderson, men at andre vet mest om gulvpraten. Ingen kan si helt hva som ble sagt om gulv, men én av dem som snakket med Anderson mener det ikke ble lagt noen føringer.

Kritiske i Stord

I 2013 inspiserte Tom Anderson gulvet hos Stord Håndballklubb. Forbundets anleggsansvarlige gav klubben fire måneder på å skifte det slitte kunstdekket. Hvis ikke truet han ifølge *Bergens Tidende* med å anbefale NHFs forbundsstyre å trekke klubbens spillelisens i eliteserien.

- Vi opererer ikke noen steder med ordet "forhåndsgodkjenning".

Erik Langerud i Håndballforbundet

Da Stord vurderte å kjøpe inn gulvdekket Conipur fra Elverum Takserve, skrev Håndballforbundet i et brev til Stord Kommunale Eigendom at "Tilbudet fra Conipur er ikke et kombielastisk dekke, og vil ikke ha de egenskaper håndballen ønsker", deretter listes de tre gulvfirmaene i forbundets anleggspool opp. Brevet inneholder ingenting om spillelisens.

Langerud bekrefter at forbundet stiller krav om kombielastisk dekke i eliteserien, men sier han ville ordlagt seg annerledes og at forbundet i et senere brev skrev at "det ikke er viktig for oss hvilket firma som får jobben". Han mener kravet er legitimt.

– Det er viktig å skille mellom eliteseriehaller og andre haller, og Stord er godt kjent med eliteseriekravene, sier Langerud.

Yngve Hornsletten i Elverum Takservice mener at det forholdsvis ferske kravet om kombielastisk dekke ikke er saklig begrunnet, ettersom internasjonal elitehåndball godtar gulv av typen Conipur. Kravet gjelder for arenaer ferdigstilt etter 1. august 2014. Dialogen om Stord-gulvet pågikk i 2013, forut for anbudsutsetting.

Kommunen var svært overrasket over Håndballforbundets entydig negative respons, og fikk det heller ikke til å stemme overens med de opplysningene de satt på.

– Håndballforbundet var veldig spesifikke i forhold til å komme med anbefalinger på hvem vi skulle bruke. Det var nesten så vi stilte spørsmål ved om de hadde en avtale med noen av disse, sier Bjarte Salomonsen. Han er styreleder både i Stord Håndballklubb og Stord kommunale Eigedom.

Hverken Elverum Takservice eller Parkett & Idrettsgulv, som leverte inn et anbud som var en halv million lavere enn vinneren, fikk jobben. Gulv og Takteknikk fra anleggspoolen fikk oppdraget. Daglig leder Arne Bjelland i Stord Kommunale Eigedom bekrefter at Conipur ble lagt bort etter råd fra

forbundet, men sier vinneren var best på kvalitet og pris samlet.

Ikke greit

– Aktørene som kjøper seg inn og “sponser” Håndballforbundet på denne måten har jo monopol, og kan dermed ta en langt høyere pris enn markedsverdi for sine gulv, hevder Hornsletten i Elverum Takservice.

– Dette er på ingen måte greit, sier anbudsspesialist Robert Myhre. Han

- Vårt inntrykk er at dette er en favorisering uten like.

Yngve Hornsletten, Elverum Takservice

bekrefter at pool-ordningen som sådan ikke omfattes av lov om offentlige anskaffelser.

– Men på mange måter er det verre at man har en betalt pool, og så går man ut og gir angivelig uheldede råd. Det de gjør da, er å kjøpe seg tilgang på offentlige kontrakter, sier Myhre.

Også Eid kommune i Nordfjord og Gol kommune i Hallingdal har åpenbart forstått det slik at de firmaene som forbundet lister opp må velges.

“Golvet skal være utført i samsvar

frå Norges handballforbund (...) og fylle kravet som gjeld for godkjenning av handballforbundet”, heter det i anbudsgrunnlaget for Fleirbrukshall Nordfjordeid skule.

I anbudsgrunnlaget til Hallingmo flerbrukshall på Gol er navnet på tre konkrete gulv listet opp, tilhørende to firmaer: Gulv og Takteknikk, og Unisport Scanandinavia.

Den tredje gulvleverandøren som var medlem i poolen meldte seg ut i 2014 fordi firmaet mente de fikk lite igjen, mens Unisports ledelse sier de er fornøyd med poolen.

– Den enkelte kommune bygger håndballhall kanskje hvert fjerde år. De fleste kommuner har ingen forutsetning for å vurdere tekniske krav til idrettshaller. Håndballforbundets råd og veiledning har enorm innflytelse. Forbundet kunne gjort en kjempejobb på dette området, om de passet på habiliteten og sluttet å promotere enkeltfirmaer slik de gjør i dag, sier Morten Ruud i Parkett & Idrettsgulv.

Oda Aarseth

oda.aarseth@kapital.no

Siri Gedde-Dahl

sgd@kapital.no

Kulturdepartementet tar affære

MÅ SVARE FOR SAKEN: Departementet vil diskutere “forhåndsgodkjenning” med Håndballforbundet, forteller kommunikasjonsjef Hanne Gjørtz i Kulturdepartementet.

FOTO: BERNT SØNVINSEN

De som sitter på pengesekken, har fått en høne å plukke både med Gjøvik kommune og Håndballforbundet, etter at Kapital tok kontakt.

– Kulturdepartementet krever at aktuelle lover og forskrifter, deriblant lov og forskrift om offentlige anskaffelser, etterleves i alle saker som gjelder søknad om og tildeling av spillemidler til idrettsanlegg, sier kommunikasjonsjef Hanne Gjørtz i Kulturdepartementet.

– I denne saken har departementet vært i kontakt med Gjøvik kommune og vil igjen ta saken opp med dem. Vi vil også ta saken opp med Norges Håndballforbund, fortsetter hun.

Gjørtz understreker at det er helt uakseptabelt dersom tiltakshaver for bygging av spillemiddelfinansierte idrettsanlegg ikke overholder departementets og anskaffelseslovens krav.

– I forbindelse med spillemiddelsøknader skal søker innhente en idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av det planlagte idrettsanlegget fra kommunen eller departementet. Slik godkjenning skal sørge for at anlegget tilfredsstiller gjeldende idrettslige funksjonskrav. Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning legger ingen bindinger når det gjelder leverandører.

Kapital har spurt Konkurransetilsynet om anleggspoolen kan være i strid med konkurranseloven. Avdelingsdirektør Ingrid Gullaksen vil ikke uttale seg om dette tilfellet konkret, men sier på generelt grunnlag:

– Det er regler i konkurranseloven som setter forbud mot inngåelse av konkurransebegrensede avtaler.

Gjøvik kommune**KONTRAKT OM LEVERANSE AV FJERNVARME I UTVALGTE
KOMMUNALE FORMÅLSBYGG**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	16.04.15 (utsatt) 19.05.15	Kjetil Solbrækken	Delvis. Opplysninger i vedlegg 1 er unntatt, jf. off.lovens § 23

Saksdokumenter:

1. Kontrakt mellom Gjøvik kommune og Eidsiva Bioenergi AS om levering av energi til oppvarming til kommunale bygg.
2. Saksfremlegg formannskapet, f.sak 36/12 i møte 18/3-15

Vedlagt:

Vedlegg 1

Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrakt mellom Gjøvik kommune og Eidsiva Bioenergi AS om levering av energi til oppvarming til kommunale bygg tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i kontrollutvalgets møte den 28/8-14 (sak: «Eventuelt»):

Kontrollutvalget ber sekretær innhente følgende:

- *Avtale mellom kommunen og Eidsiva Bioenergi AS om fjernvarme.*

Vedlagt følger avtalen. Avtalen ble behandlet i formannskapets møte den 18/3-15 (sak 36/15) der det ble fattet slikt vedtak:

Gjøvik kommune inngår kontrakt med Eidsiva Bioenergi AS om tilknytning og levering av fjernvarme med et stipulert totalforbruk inntil 5 000 000 KWh, med en løpetid på 10 år.

Formannskapet besluttet i sin behandling av saken at deler av behandlingen skulle foretas bak lukkede dører. Dette gjaldt orientering om prisbetingelsene i tilbudet fra Eidsiva Bioenergi AS, og var begrunnet i konkurransemessige forhold. Den samme vurderingen må gjøres i kontrollutvalget.

VEDLEGG 1

KONTRAKT

mellom

Gjøvik Kommune, org.nr. 940 155 223

(Kunde)

og

Eidsiva Bioenergi AS, org.nr. 980 258 165

(Fjernvarmeselskapet)

sammen benevnt Partene

om

levering av energi til oppvarmingsformål

til

kommunale bygg

i

Gjøvik kommune

Anl.nr.:

GJK-108 Gjøvik skole

GJK-122 Haugtun Omsorgssenter

GJK-204 Kallerud Arena

GJK-219 Stampevegen 5

GJK-506 Blomhaug skole

GJK-601 Tranberghallen/Fredhelm skole/Bjørnsveen ungdomsskole

1. Bakgrunn

Partene vil arbeide for økt bruk av fornybar energi slik det er nedfelt i de nasjonale og lokale myndigheters planer. Partene ønsker å bidra til redusert bruk av fossilt brensel som gir et bedre miljø med mindre utslipp av forurensninger og klimagasser.

Målsettingen for denne kontrakt er å bidra til og realisere fjernvarmeutbygging i Gjøvik kommune.

2. Partsforhold

Denne Kontrakt etablerer kun forpliktelser mellom dem som er part i Kontrakten.

3. Kontraktsperiode - forbehold

Varmeleveransen kan starte den **01.10.2015** eller på det tidspunkt Fjernvarmesystemet er klart for varmelevering.

Denne kontrakten ("KONTRAKT") gjelder i ti (10) år fra 01.10.2015 til 01.10.2025, og kan ikke sles opp av partene i denne perioden.

Leveringsbetingelsenes bestemmelser om oppsigelse punkt 7.0 (jfr. Vedlegg 1) får anvendelse når bindingsfrist er utløpt.

4. Leveransens omfang

Fjernvarmeselskapet skal dekke opp til bekreftet oppvarmingsbehov for eiendommene;

Anl.nr.	Navn	Gateadresse	G.nr/b.nr
GJK-108	Gjøvik skole	Skolegata 5	67/1015
GJK-122	Haugtun Omsorgssenter	Storgata 33	67/1452
GJK-204	Kallerud Arena	Merkantilvegen 3	66/159
GJK-219	Stampevegen 5	Stampevegen 5	58/98
GJK-506	Blomhaug skole	Skolevegen 9	69/358
GJK-601	Fredhelm/Tranberghallen/Bjørnsveen	Kronprins Olavs veg 31-35	77/27

Bekreftet behov:

Anl.nr.	Navn	Effekt	Forbruk
GJK-108	Gjøvik skole	500 kW	500 000 kWh/år
GJK-122	Haugtun Omsorgssenter	1 000 kW	1 800 000 kWh/år
GJK-204	Kallerudhallen	300 kW	500 000 kWh/år
GJK-219	Stampevegen 5	600 kW	700 000 kWh/år
GJK-506	Blomhaug skole	500 kW	400 000 kWh/år
GJK-601	Fredhelm/Tranberghallen/Bjørnsveen	1 500 kW	1 100 000 kWh/år

Leveringsforpliktelsen inkluderer herunder:

Anl.nr.	Navn	Oppvarming	Ventilasjonsluft	Tappevann
GJK-108	Gjøvik skole	X		X
GJK-122	Haugtun Omsorgs.	X	X	X
GJK-204	Kallerudhallen		X	X
GJK-219	Stampevegen 5	X		X
GJK-506	Blomhaug skole	X		X
GJK-601	Fredheim/Tranbergh.	X		X

Andre anlegg med vannbåren oppvarming enn de som er spesifisert og som tilkommer Kunden under avtaleperioden kommer inn under denne kontrakten løpende dersom Fjernvarmeselskapet kan levere fjernvarme.

Anlegg som avhendes i avtaleperioden tilbys ny fjernvarmekontrakt med ny eller som kontraktspart.

Fjernvarmeselskapet bekoster framføringen av fjernvarme til og med Kundesentralen ref. Leveringsbetingelsene punkt 2.3 (jfr. Vedlegg 1). Fjernvarmeselskapet eller og er ansvarlig for primærnettet til og med kundesentralen ref. Leveringsbetingelsene punkt 2.0 (jfr. Vedlegg 1).

Kunden holder strøm til lys, reguleringsutrustning og måler i kundesentral.

I eventuelle nye bygg som kobles til skal Kunden legge opp egen strømkurs frem til kundesentral (min 10 Amp), og holder strøm til lys, reguleringsutrustning og måler. Strømkursen må være klar til bruk før varmeleveransen starter. Kunden skal også montere utføler på nord/øst-fasade (evt der det er skygge) og legge kabel mellom utføler og koplingspunkt i kundesentralens styreskap/varmeautomatikk.

Kunden forplikter seg til å dekke hele slutt oppvarmingsbehov til eiendommene med fjernvarme innenfor den avtalte kontraktperioden, men har adgang til å gjennomføre ENØK-tiltak såfremt det ikke medfører bytte av energikilde. Kunden skal varsle Fjernvarmeselskapet om ENØK-tiltak før disse iverksettes slik at Fjernvarmeselskapet er kjent med omfanget av tiltakene.

Ved behov utover bekreftet behov gjelder Leveringsbetingelsene punkt 3.1. (jfr. Vedlegg 1).

Fjernvarme vil dekke behovet for både grunnlast og spisslast til Kundens bygg gjennom hele året. For å sikre god leveringssikkerhet er Fjernvarmenettet utstyrt med varmesentraler i reserve for å dekke bortfall av største energikilde.

Som et ledd i å forsterke beredskapen ytterligere har Fjernvarmeselskapet en mobil beredskapskjole med komplett utrustning og nødstrømsaggregat. Fjernvarmeselskapet etablerer tilkoblingspunkter for denne mobile beredskapskjelen ulike steder i fjernvarmenettet slik at den vil kunne kobles opp ved behov.

Fjernvarmeselskapet har 24 timers vakt og bemanning.

5. Pris/Tariff

Fjernvarmen leveres i henhold til enhver tid gjeldende Tariff (Vedlegg 2).

[Redacted signature area]

6. Tilknytningsavgift

Tilknytningsavgiften er oppad begrenset til Fjernvarmeselskapets kostnader ved å knytte Kunden til hovedledningsnett.

Tilknytningsavgift for kommunale anlegg som ikke er spesifisert i denne Kontrakten beregnes i hvert enkelt tilfelle, men er oppad begrenset til Fjernvarmeselskapets kostnader ved å knytte Kunden til hovedledningsnett.

Tilknytningsavgiften faktureres inkl mva.

7. Betalingsvilkår og fakturaadresse

Avregning og betalingen skjer etterskuddsvis pr. måned etter levert mengde energi. Betalingsfrist er 30 dager.

Fakturaer sendes til:

Gjøvik Kommune
Postboks 630
2810 GJØVIK

8. Dimensjonerende data/tekniske forhold

Krav til varmemålere er angitt i "Forskrift om krav til varmemålere"

Vanntemperatur på sekundærside på varmeveksler ved dimensjonerende forhold er:

Tur-/returvannstemperatur oppvarming/tappevann eksisterende bygg:	80/60 °C
Tur-/returvannstemperatur oppvarming/tappevann nye bygg:	60/40 °C
Tur-/returvannstemperatur snøsmelt:	40/20 °C

Andre tur/returvannstemperaturer må avtales særskilt.

Dimensjonerende trykk på Sekundærside på varmeveksler: 6 bar.

Dimensjonerende effekt = varmevekslerens ytelse i henhold til bekreftede opplysninger fra kjøper er avtalt slik:

Anl.nr.	Navn	Oppvarming og ventilasjon	Varmt tappevann
GJK-108	Gjøvik skole	500 kW	60 kW
GJK-122	Haugtun Omsorgssenter	1 000 kW	150 kW
GJK-204	Kallerudhallen	300 kW	300 kW
GJK-219	Stampevegen 5	600 kW	150 kW
GJK-506	Blomhaug skole	500 kW	150 kW
GJK-601	Fredhelm/Tranberghallen/Bjørnsveen	1 500 kW	600 kW

Vanntemperaturene på primærside og sekundærside på Varmveksler vil variere etter utetemperatur og Kundens belastning.

Minimumstemperaturen for fjernvarme på primærside på Varmveksler skal være + 65 °C.

Fjernvarmetemperaturen tilpasses temperaturforholdene ute.

9. Generelle Leveringsbetingelser

Fjernvarmeselskapets generelle Leveringsbetingelser (Vedlegg 1) er en del av denne Kontrakt, og kommer til anvendelse så langt ikke annet fremgår av Kontrakten. For definisjoner vises til Leveringsbetingelsene punkt 0. (jfr. Vedlegg 1).

10. Andre avtalte forhold

Kunde sørger for og bekoster installasjon av røranlegg fra utgående stusser på sekundærsliden av Varmeveksler(e) i Kundesentralen og til og med tilkobling til Kundens Interne anlegg.

Tilknytningspunkt for fjernvarme til det enkelte anlegg foreslås av Fjernvarmeselskapet og besluttet i samråd med Kunden.

Angående Leveringsbetingelsenes punkt 1.3 andre avsnitt «Kunngjøring i dagspressen anses tilstrekkelig varsling»:

Ved planlagt stans i leveransen plikter Fjernvarmeselskapet å varsle Kunden på telefon.

Forbehold

Kunden, Gjøvik kommune, er omfattet av Lov om offentlige anskaffelser (LOA) hva gjelder adgangen til å inngå direkte kontrakt på kjøp av fjernvarme. For at kommunen skal kunne unngå å havne i en situasjon med en ulovlig direkte anskaffelse, må kommunen gjennomføre en Intensjonskunngjøring av den inngåtte kontrakt. Kunngjøringstiden for en slik handling er pt 10 dager pluss saksbehandlingstid. Når kontrakten er signert vil kommunen gjennomføre Intensjonskunngjøringen. Dersom det kommer inn protestester mot kontraktsinngåelsen vil det medføre at virkningstidspunktet for kontrakten forskyves eller at kontrakten faller vekk i sin helhet. Gitt at resultatet er at kontrakten faller vekk kan kommunen komme i posisjon for å måtte kjøre en åpen anbudskonkurranse på kjøp av varme. Kommunen vil i eget brev etter at ovennevnte prosess er gjennomført meddele om kontrakten er virksom, virkningstidspunktet forskyves eller at kontrakten faller vekk. Kommunen er ikke bundet av kontrakten før slik melding er gitt i eget brev. Brevet inngår da som et kontraktsdokument.

11. Konfidensialitet

Partene forplikter seg til konfidensialitet omkring Kontraktens forretningsmessige innhold, likevel slik at plikten ikke gjelder ovenfor selskaper partene er i konsern med. Plikten er ikke til hinder for at det gis innsyn ovenfor tredjeparter som har en legitim interesse i Kontrakten i forbindelse med mulig tiltredelse til den.

12. Tvister

Tvist mellom Partene om tolkningen av Kontrakten skal først søkes løst gjennom forhandlinger. Dersom slike forhandlinger ikke fører fram, kan hver av Partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved voldgift i henhold til lov om voldgift av 14.05.04 nr. 25. Hvis tvisten/uenligheten gjelder en verdi over 1 mill. kr., kan hver av Partene kreve at den skal løses av de ordinære domstolene.

Denne kontrakten er skrevet og undertegnet i 2-to- likelydende eksemplarer, hvorav Partene beholder ett eksemplar hver.

Sted/dato.....

Sted/dato.....

.....
Magnus Mathisen
Rådmann
Gjøvik Kommune

.....
John Marius Lynne
Direktør
Eidsiva Bloenergi AS

.....
Bjørn Iddberg
Ordfører
Gjøvik Kommune

.....
Ola Mørkved Rinnan
Styreleder
Eidsiva Bloenergi AS

Vedlegg:

1. Leveringsbetingelser datert 15.06.2010
2. Tariff FE1 for levering av fjernvarme 2015
3. Meddelelsesbrev fra Gjøvik kommune

SAKSFRAMLEGG

Sak-Dok.nr.: 15/785-1
Emnekode:
Saksbehandler: Arve Lomsdalen

KONTRAKT OM LEVERANSE AV FJERNVARME I UTVALGTE KOMMUNALE FORMÅLSBYGG

Rådmannens forslag til vedtak:

Gjøvik Kommune inngår kontrakt med Eidsiva Bioenergi AS om tilknytning og levering av fjernvarme med et stipulert totalforbruk inntil 5 000 000 KWh, med en løpetid på 10 år.

Fakta:

Vedlegg:

Kontrakt mellom Gjøvik Kommune og Eidsiva Bioenergi AS
Aktuelle kommunale bygg for fjernvarme - Alternative energibærere, utarbeidet av Eiendomsseksjonen mars 2015

Utrykte vedlegg:

K. sak 20/06 - *Energi- og klimaplan for Gjøvik Kommune- behandling av kommunedelplan etter offentlig ettersyn*
F.sak 2/15 - *Revidering av energi og klimaplan - endelig planprogram*

Sentrale føringer:

Fjernvarme er et av de viktigste elementene i å nå målsetningene i bioenergi strategien fra Olje- og energidepartementet fra 2008 med en målsetning om økt utbygging av bioenergi tilsvarende 14 TWh fram til 2020.

Stortingsmelding nr. 18 (2003-04): Om forsyningssikkerheten for strøm, hvor det ble blant annet lagt føringer for innføring av en ny ordning for å stimulere til investeringer i infrastruktur for fjernvarme; vil utbygging av fjernvarme bedre forsyningssikkerheten og bidra til en raskere utfasing av oljekjeler.

Kommunens egne føringer:

I Gjøvik Kommunes energi- og klimaplan (vedtatt 28.03.2006) er det en målsetning om bla å stimulere til at varmesentraler tilrettelegges for fornybar energi, som alternativ til olje/ gass .Innen 2010 skal minst 110 GWh av energiforbruket til prosessvarme og oppvarming via varmenettet i Gjøvik være baseres på biologisk, brennbart materiale med minimum 30% av skogsvirke og annen grønn biomasse.

Planprogrammet for en revidering av gjeldene energi- og klimaplan ble vedtatt i formannskapet 1.07.2015. En av de viktigste langsiktige målsetningene i en revidert plan

vil bli at Gjøvik kommune skal ta sin andel av reduserte klimagassutslipp, slik at Norge når sine mål om 50-80% reduksjon innen 2050 og 30% innen 2030 i forhold til 1990-nivå.

Konsesjon

Eidsiva Bioenergi AS fikk 10. juni 2010 konsesjon på fjernvarmeleveranse for et gitt område i Gjøvik Kommune (siste reviderte 22. april 2013). Eidsiva sitt anlegg i Kallerudlia 9 har fått konsesjon basert på bruk av fornybar energi slik som avfallstrevirke og skogsflis med en effekt på 30MW og to bio-oljekjeler med samlet effekt på inntil 40 MW. Pt er det installert en 12 MW kjele for returflis og to kjeler for bio-olje på 2X9,9 MW - totalt 31,8 MW i anlegget i Kallerudlia.

Det foreligger ingen kommunale føringer om tilknytningsplikt for bygg i konsesjonsområdet i Gjøvik. Men med bakgrunn i føringer i kommunens energi- og klimaplan har kommunen vært i forhandlinger med Eidsiva om leveranse av fjernvarme på utvalgte formålsbygg.

Kontrakt:

Prisregime er regulert av Energilovens § 5-5 ved at fjernvarmeleverandørens pris for fjernvarme ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i eksisterende konsesjonsområde. (Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.: energiloven)

Totalt normalårsforbruk i forslag til kontrakt mellom Eidsiva Bioenergi AS og Gjøvik Kommune er stipulert til 5 000 000 kWh. Det vises for øvrig til kontrakten for øvrige betingelser.

Spesielle hensyn:

På bakgrunn av avtalens art og omfang kan ikke endelig avtaleinngåelse foretas/iverksettes før etter gyldig vedtak i kommunestyre og signert kontrakt. Kommunen er omfattet av Anskaffelsesforskriften og er henvist til å måtte foreta en intensjonskunngjøring om at kommunen ønsker å inngå en direkte avtale på leveranse av slik energi. Dette siden man ikke kjører en forutgående anbudsrunde på kjøp av fjernvarme. Intensjonskunngjøringen må lyses ut iht. Anskaffelsesforskriften og vil kunne gi eventuelle andre tilbydere av samme ytelse lik mulighet til å konkurrere på pris i samme marked. Dette grunnet at andre tilbydere kan eller har rett til å konkurrere i samme konsesjonsområde opp mot gjeldende konsesjonsvolum, som da ikke overstiger 10MW. I Kontrakten er det derfor blitt inntatt bestemmelser og tekst om dette i pkt 10; *Forbehold*.

Eidsiva bioenergi har selv bedt om at; *Med henvisning til Off. loven § 13 Jf.*

Forvaltningslovens § 13 2 (tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår) ber vi om at andre avsnitt i avtalens punkt 5. Pris/tariff samt andre avsnitt i avtalens punkt 6. Tilknytningsavgift unntas offentlighet. Og dette er hensyntatt.

Ombygningskostnader:

En eventuell avtaleinngåelse vil utløse en engangsinvestering ved at eksisterende el- og oljekjeler med tanker tas ut, og tekniske VVS-installasjoner tilpasses en fjernvarmepåkobling. Det er ikke gjort noen beregning av ombygningskostander, og dette

må eventuelt komme som egen sak etter en avtaleinngåelse. Erfaringsmessig vil slike ombygninger ligge i størrelsesorden 100 - 150 000,- kr pr. anlegg.

Dagens situasjon: Aktuelle bygg for fjernvarmetilknytning har alle vannbårne varmeanlegg, med varmesentraler som i hovedsak kan fyres både med olje og elektrisitet. Kjelene er fra 1 - 30 år gamle. Regjeringens «klimaforlik» fra 2012 gir føringer om at bruk av ordinære oljekjeler blir forbudt innen år 2020 (Statlige bygg 2018), og oljekjelene må fases ut.

Aktuelle bygg for fjernvarme: Det har blitt foretatt en vurdering av samtlige av kommunens bygg med vannbårne varmeanlegg, og pt er det 6 varmesentraler som i alt betjener 8 bygg som er aktuelle for en fjernvarmetilknytning.

Tabell 1: Aktuelle bygg for fjernvarme

Aktuelle bygg for fjernvarme			
Sted	Ytelse oppvarming (KW)	Ytelse tappevann (KW)	Årlig forbruk i KWh
Gjøvik Skole	500	60	500 000
Haugtun Omsorgsenter	1 000	150	1 800 000
Arena kallerud	300	300	500 000
Stampevegen 5; Gjøvik Brannstasjon	600	150	700 000
Blomhaug Skole	500	150	400 000
Fyringssentral Tranberghallen (inkl. Fredheim og Bjørnsveen)	1 500	600	1 100 000
SUM Årlig forbruk			5 000 000

Det vises for øvrig til vedlagt utredning: *Aktuelle kommunale bygg for fjernvarme - Alternative energibærere*, utarbeidet av eiendomsseksjonen mars 2015.

Klima/Klimagassutslipp:

Kommunen vil i løpet av 2015 ferdigstille en ny energi- og klimaplan. Ett av de viktigste målene i denne planen vil være en reduksjon i utslipp av klimagasser og spesielt CO₂. FNs klimapanel har i sin femte hovedrapport beskrevet hvordan klodens klima er i endring og hvordan menneskelig aktivitet bidrar til dette. Forskerne tilrår at vi jobber for å legge om vårt energiforbruk og minsker utslipp av de gassene som fører til klimaendringene - dette gjelder spesielt CO₂.

Tiltak for å nå kommunens klimautslippsmål i forhold til bruk av egne formålsbygg kan være energireduserende investeringer i eksisterende bygningsmasse, strengere energikrav ved nybygg og ved omlegging fra el og olje til energibærere med lave klimautslipp.

Eksisterende bygningsmasse har et noe mindre potensiale for reduksjon av energibehov/energisparing enn nybygg, og kostnad/investert beløp pr. sparte KWh er høy.

En omlegging fra konvensjonell oppvarming til f.eks. bioenergi er tiltak som raskt gir virkning i reduserte klimagassutslipp, og da spesielt reduksjon av CO₂. Dagens bygg oppvarmes hovedsak med elektrisitet, med olje som reserve/spisslast. Beregninger av eventuelle reduksjoner i CO₂-utslipp må sammenlignes med konvensjonell bruk av elektrisitet (Tabell 3).

Norges produksjon av strøm er tilnærmet utslippsfri. Men når man skal sammenstille bruken av elektrisk energi og utslipp pr. KWh må man se på Norge som en del av et samlet kraftmarked og det gir flere mulige beregningsmetoder. Mest brukt er en nordisk

produksjonsmiks, da man ved en eventuell reduksjon av strømforbruk i Norge forutsetter at denne mengde eksporteres til brukere i Norden (Tabell 2). I henhold til GHG protokollen (som er en frivillig metode for beregning av klimagassutslipp) skal utslipp fra bruk av elektrisitet beregnes i henhold til landets residualmiks - dvs den produksjonsmiks som er igjen når man tar hensyn til mengden av solgte opprinnelsesgarantier.

Tabell 2: Utslippsfaktorer gram CO₂ pr. KWh på ulike energibærere

Utslippsfaktorer: gram CO ₂ pr. KWh på ulike energibærere			
Energibærere	Forbrenning	Produksjon og transport	Totalt
Elektrisitet, Nordlks miks	*	*	110
Elektrisitet, Norge alene	*	*	-
Elektrisitet, Europelsk miks	*	*	600-700
Elektrisitet, Norsk residualmiks	*	*	500
Lettolje	268	21	289
Skogsflis	9	9	18
Returflis	9	3	12
Biolje (med bærekraftsskriterler)	6	4	10
Biolje (uten bærekraftsskriterler)	292	4	296

*Faktor beregnet totalt, ** fra NVE's varedeklarasjon. Kilder: Klimaregnskap for Fjernvarme- oppdatert 2013 - Norsk Energi og NVE's varedeklarasjon for 2013

Tabell 3: Totalutslipp av CO₂ pr. energibærer, oppgitt i tonn pr. år

Totalt utslipp av CO ₂ pr energibærere, oppgitt i tonn pr. år				
Årsforbruk i KWh	Olje	elektrisitet	elektrisitet med varmepumpe *	Fjernvarme, med returflis
5 000 000	1 445	550	223	60

*Totalt 59,5% energireduksjon (COP 3,3)

Kommunens forbruk av energi til oppvarming og varmt tappevann i kommunale formålsbygg er på ca 18 802 000 KWh pr. år. Omregnet i utslipp tilsvarer dette 2 068 tonn CO₂ pr. år. En omlegging av de foreslåtte byggene tiltenkt fjernvarme med et årlig forbruk på 5 000 000 KWh vil kunne gi en årlig reduksjon i CO₂ -utslipp på 490 tonn, elektrisitet målt opp mot fjernvarme. Noe som tilsvarer en reduksjon av CO₂ - utslipp med bakgrunn i oppvarming av kommunale formålsbygg på 24 %.

Egenvurdering:

Fjernvarme har blitt godt utredet i forhold til andre energibærere. Pris er godt regulert av Energiloven, og bruk av returflis vil gi en stor reduksjon av klimagassutslipp sammenlignet med andre energikilder.

Rådmannen har gjort en vurdering av de kostnadmessige forhold i denne saken, både hva gjelder hvilke bygg som er aktuelle for tilknytning, samt om alternative energikilder vil kunne gi lavere kostnader. Spesielt er vurderingene som er gjort rundt Kallerudhallen viktige, da en her har et reelt alternativ i valget mellom grunnvarme eller fjernvarme før tekniske investeringer er foretatt.

De eksternt utførte beregningene for Kallerudhallen viser at strømprisen må øke med 65% før det vil bli lønnsomt å investere i grunnvarme. Beregningene har imidlertid forutsatt en neddiskontering av investeringen på kun 15 år, noe som for rådmannen synes svært kort. Med en lengre neddiskonteringsperiode vil grunnvarme og fjernvarme være mer jevnbyrdige kostnadmessig. Dette må også vurderes opp mot at det inngås en 10 års binding ved inngåelse av avtale om fjernvarme.

Samlet sett anbefaler rådmannen på bakgrunn av tidligere vedtatte klimamål at kommunen knytter seg til fjernvarme for de aktuelle foreslåtte byggene.

Konsekvens for folkehelse:

En omlegging fra fossilt brennstoff til CO₂-nøytrale energibærere slik som fjernvarme har en markant klimagasseffekt som bidrar til Norges reduksjonsmål ifht 1990- nivåer og er en klar positiv konsekvens for folkehelsen over tid.

Gjøvik, 12.03.2015

Magnus Mathisen
rådmann

Gjøvik kommune**SKILEIKANLEGGET VED BJØRNSVEEN UNGDOMSSKOLE**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Vedlegg 6-8 unntatt off., jf. off.loven § 13

Saksdokumenter:

1. *Endelig tilsagn – Aktivt sinn i aktiv kropp* (brev av 25/6-14 fra Fylkesmannen i Oppland til Gjøvik kommune)
2. Uttalelse fra «Bjørnsveens venner (notat fra møte 20/4-15)
3. *Bjørnsveen u-skoles øvre område rasert* (notat fra Arne Nordland, 5/4-15)
4. *Oppklaringsmøter med ordfører og skolesjef* (notat fra Arne Nordland)
5. *Åpnes til høsten* (artikkel i Oppland Arbeiderblad 5/3-15)
6. Dokumenter unntatt offentlighet:
 - *Varsel om kritikkverdige forhold ved Bjørnsveen ungdomsskole* (brev av 16/1-15 til Gjøvik kommune v/skolesjefen)
 - Svar fra skolesjefen på brev av 16/1-15
 - Notat fra rektor v/Bjørnsveen u.skole til skolesjefen med kommentarer til påstander i brev av 16/1-15 til skolesjefen

Vedlagt:

Vedlegg 1

Vedlegg 2

Vedlegg 3

Vedlegg 4

Vedlegg 5

Vedlegg 6

Vedlegg 7

Vedlegg 8

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune har fulgt situasjonen ved Bjørnsveen ungdomsskole nøye helt siden oppføringen av ny skole. Kontrollutvalgets oppfølging har vært knyttet til ulike forhold, og kontrollutvalget har ved flere anledninger bedt om redegjørelser fra rådmannen omkring situasjonen ved skolen.

Sist kontrollutvalget snakket med rådmannen om Bjørnsveen ungdomsskole var i kontrollutvalgets møte den 5/3-15. I dette møtet orienterte rådmann Magnus Mathisen om følgende med bakgrunn i spørsmål fra kontrollutvalget:

- Rådmannens/skoleledelsens system for oppfølging av skolene i Gjøvik kommune (kompetanseutviklingsopplegg for rektorer spesielt og ledelsesutviklingsprogram for alle lederne i kommunen, årlig dialogmøter mellom skolesjef og skoleledelsen, halvårlig nettverk med veiledning for rektorer, skolekrets-nettverk 4-6 ganger årlig, nettverksmøter for nytilsatte rektorer første skoleår, årlige medarbeidersamtaler med rektor og lederavtaler)
- Særskilt oppfølging fra skoleledelsen overfor rektor ved Bjørnsveen ungdomsskole (svært omfattende og tett, særlig siste halvår 2014)
- Innleid bistand – Bjørnsveen ungdomsskole (Institutt for Relasjonsbasert Ledelse AS. Tema: ledelse, kommunikasjon og samhandling)
- Systemene rundt arbeidsmiljø på Bjørnsveen ungdomsskole (herunder samtaler med tillitsvalgte og verneombud, en rekke faste møter mv.)
- Medarbeiderundersøkelsen for Bjørnsveen ungdomsskole 2013 (resultater og oppfølgingen av disse)

I kontrollutvalgets møte den 5/3-15 ble ikke skoleanlegget spesielt berørt. Kontrollutvalget hadde derimot fått flere signaler om uro rundt anlegget, og fattet bl.a. slikt vedtak i saken:

Kontrollutvalget ber rådmannen om å redegjøre for følgende:

- ***Nærmiljøanlegget ved Bjørnsveen ungdomsskole: Realisering av anlegget sett opp mot tilsagnsbrev (endelig tilsagn, brev 25/6-14 fra Fylkesmannen til Gjøvik kommune) og henvendelse til kontrollutvalget datert 16/1-15 (unntatt off.).***

I etterkant av møtet den 5/3-15 har kontrollutvalget blitt kontaktet av tidligere lærere ved Bjørnsveen ungdomsskole som har engasjert seg i saken. Det vises her til vedlegg 2, 3, og 4.

Vedlegg 6, 7 og 8 er unntatt offentlighet. Dokumentene er tidligere lagt frem for kontrollutvalget som orienteringssaker.

Med bakgrunn i kontrollutvalgets vedtak i møte den 5/3-15 er rådmannen invitert til å redegjøre.

VEDLEGG 1

Fylkesmannen i Oppland

Gjøvik kommune
Postboks 630
2810 Gjøvik

Deres referanse
Vår referanse 2014/2848-4 633.1 SHG
Saksbehandler Stian Hauge, tlf. 61 26 60 80
Avdeling Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Dato 25.06.2014

Endelig tilsagn - Aktivt sinn aktiv kropp

Styringsgruppen for prosjektet «Aktivt sinn aktiv kropp» - Sparebankstiftelsen DNB og Fylkesmannens store dugnad for å skape livslang bevegelsesglede blant ungdomsskoleelever - har i styremøte 20. juni 2014 vedtatt tildeling av midler etter søknader fra ungdomsskoler i Oppland. Bjørnsveen ungdomsskole fikk innvilget sin søknad på 582 000 kroner.

Tildelingen er gjort ut fra de retningslinjer og søknadskriterier som tidligere er vedtatt i prosjektet, og innsendte søknader. I styremøtet 6. mai 2014 vedtok styringsgruppen i Aktivt sinn aktiv kropp å innvilge søknaden fra Bjørnsveen ungdomsskole under følgende forutsetning: Søkeren må utarbeide en konkret plan for hvordan utstyret skal føre til jevnlig systematisk aktivitet hos alle elevene. Planen sendes til Fylkesmannen i Oppland innen 10. juni 2014, og må godkjennes av styringsgruppen.

Kort begrunnelse: Søknaden oppfyller etter styringsgruppens mening de grunnleggende hovedmålene i prosjektet. Imidlertid ønsker styringsgruppen seg en mer konkret og tydelig plan med beskrivelse av hvordan disse midlene skal føre til økt systematisk aktivitet blant alle elevene. Dette kan beskrives i en plan for bruken av utstyret og hvordan dette skal innlemmes i skolehverdagen.

Bjørnsveen ungdomsskole har sendt inn en aktivitetsplan slik styret ba om, og styringsgruppen vedtok i styremøtet 20. juni å innvilge søknaden på bakgrunn av denne.

Utbetalingsanmodningen er vedlagt dette brevet. Gavemottaker har selv ansvaret for å fylle ut denne og sende den inn til Sparebankstiftelsen DNB når tiltaket igangsettes. Fylkesmannen og/eller Riksrevisjonen kan i henhold til økonomireglementet for staten, foreta kontroll med at tilskuddet er brukt i samsvar med intensjonene for tilskuddet, jf. Bevilgningsreglementet § 10. Brudd på forutsetningene kan medføre at utbetalingskrav ikke blir effektivt, eller at utbetalte beløp blir krevd tilbakebetalt. Intensjonene for tilskuddet og forutsetningene fremkommer av søknadskriteriene og søknadene med vedlegg fra skolene. Søkerne plikter å rapportere til Fylkesmannen i Oppland v/prosjektleder jevnlig, minimum to ganger i året.

Det er et kriterium at skolene som får støtte til helsefremmende tiltak gjennom prosjektet «Aktivt sinn aktiv kropp» dokumenterer og evaluerer tiltakene. Det er også en forutsetning at skolene stiller seg tilgjengelige for eventuell ekstern evaluering.

Trond Johnsen e.f.
avdelingsdirektør

Stian Hauge
rådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:

Til kontrollutvalget i Gjøvik kommune

Vi som har skrevet denne uttalelsen om skileikanlegget, er tidligere ansatte ved Bjørnsveen ungdomsskole.

Vi er mildt sjokkerte over det som nå framstår som et uferdig prosjekt til et framtidig aktivitetsanlegg for skileik på Bjørnsveen.

Spørsmål vi mener det er riktig å finne svar på er:

1. Et nytt tiltak som kaller seg et skileikprosjekt har blitt igangsatt og påbegynt uten å ta hensyn til det undervisningsprosjektet skolen selv har utviklet med en innsats av både penger og eget arbeid. Det nye prosjektet, som vi ikke nøler med å kalle en katastrofe for alt det som er gjort og tenkt tidligere, står fram som helt ubrukbart med tanke på at det skal betjene alle typer ungdom i skolepliktig alder.
2. Det tidligere undervisningsprosjektet har skolen bruk flere år, minst 500 000 kr og et stort antall dugnadstimer på å utvikle. De fysiske spor etter arbeidet som er gjort tidligere, er i stor grad ødelagt av graving/planering til skileikprosjektet og muligheten til å reetablere det slik det var, tenkt er ikke lenger til stede.
3. I hvilken grad har skolens lærere bidratt til et resultat som egentlig skulle ha kommet alle til gode, men som nå framstår som ubrukbart ut i fra hva skolens målsetting skal være?
4. Anlegget, slik det framstår nå, ser ut til å mangle enhver estetisk vurdering. Det skulle ha vært av interesse å finne ut hva det vil koste å få det til å se brukbart ut. Etter vår oppfatning er det bare en måte å bruke penger på heretter – nemlig å tilbakeføre terrenget til sin opprinnelige form!

«Bjørnsveens venner» i møte mandag 20.04. 2015

(Vi representerer 15-20 tidligere lærere som møtes fast en gang hver måned. Skrevet og oversendt av Rolf Norland for Bjørnsveens venner.)

Bjørnsveen u- skoles øvre område rasert.

Jeg setter spørsmålstegn ved vedtaksgrunnlaget for skoleikanlegget.

Dersom tidligere planer og vedtak ikke er nevnt som en mulighet i saksdokumentene, så har behandlende innstanser fattet vedtak på uriktig grunnlag. De må jo få vite hva som vrakes til fordel for nytt vedtak. Kanskje de da ville ha ment at et helhetlig, tverrfaglig læringsmiljø som innebefatter de fleste skolefag, er et viktigere alternativ. Det er dette vi har kalt et «viten-anlegg». Kroppsøvfingsfaget er i høyeste grad ivaretatt fra før. Inngrep i terrenget er imot tidligere vedtak om utnyttelse av området.

Undertegnede har vært lærer i Gjøvik i 41 år og ansatt ved Bjørnsveen u-skole fra starten i 1972. Jeg har arbeidet mye med aktiviteter på skolens område og i skogsmarka ovenfor. Fra 2000 -2005 ble det lagd nye planer og gjort mye arbeid med utearealet på Bjørnsveen. Hensikten var å få til et tverrfaglig læringsopplegg med en praktisk og meningsfylt tilnærming. Skolefagene skulle innimellom flyttes fra klasserommet til uteområdet, og oppholds-områder skulle tilrettelegges. Dette resulterte i et nærmiljø-anlegg og et viten-anlegg.

Kroppsøvfingsaktiviteter fikk max-beløpet 400 tusen fra tippemidelfondet samt beregnet 200 tusen i sponsormidler og egeninnsats. Sponsortavle ble reist på stedet som reklame for giverinstansene.

Skolen hadde da: Nivå 1 foran gamleskolen: Volley-ball bane og «five-aside» fotballbane.

- . Nivå 2 ny-asfaltert skoleplass: Håndballbane, basketballbane + 4 kurver.
- . 60m løpebaner og kastesektorer.
- . Nivå 3 på platået: Tre badminton-baner og lengde / høyde-grop.
- . Nivå 4 i øvre lendet: Linjeorientering med skattejakt.

Viten-anlegg i utvikling:

1. «Nobels stein».

Stor stein i lendet var utgangspunkt for sprengning med ekspanderende masse.

Sprengkraften kunne beregnes ut i fra borehullets diameter og dybde. Etter et døgn tid kunne nysgjerrige elever se at steinen hadde delt seg i flere deler fordi massen utvidet seg i borehullet.

2. «Pythagoras hage».

Elevgrupper forskåret bordplateformer, jernbandt og støpte platene. Bordene skulle ha form som sirkel, kvadratmeter og mangekanter fra 5-kant til og med 12-kant. De skulle settes opp på rørsokler i bjørkelunden og stolsetene skulle ha alle mulige geometriske former. Så kunne elevene beregne areal, volum, veiing og egenvekt. Bordplatene skulle ha 1 kvadratmeter i senter hvor innkjøpte kvadratdesimeter fliser i sort og hvitt skulle limes opp til sjakkbrett.

3. «Arkhimedeses dam».

Naturlig oppkomme ovenfor hagen skulle kunne brukes til kar med vann for beregninger etter hans lov om oppdrift og volummåling. Nedsenking av uregelmessige gjenstander eller en elev for å finne volum, deretter veiing og beregning av gjennomsnittlig egenvekt.

4. «Newtons tårn».

Tårnet var tenkt festet på skoletaket slik at gjenstander kunne heises opp til ca 20 m høyde. Slippe gjenstander fra forskjellige høyder og beregne fallhøyde, tid med stoppeklokke og hastighet ut i fra gravitasjonsloven.

5 «Linnes beplantning».

Utplantet ca. 20 forskjellige trær og busker på øvre område. De fikk vi av gartner Lars Fliflet Jacobsen, Biri Planteskole og Plantasjen og vi hentet noen i skogen.

Andre foreslåtte anretninger med forsøk:

Pendel

Skråplan

Curling

Livlinekasting

Klatrevegg

Akebakke i naturlig terreng.

Nevnte planer ble enstemmig applaudert i Bjørnsveens lærerråd.

Planene ble utarbeidet ut i fra at det skulle gjøres minst mulig inngrep i terrenget. Det var bare den øvre delen av Bjørnsve-jordet som kunne bevares eller fredes fordi dette var skolens område. Nå ser vi at Bjørnsveen gård er revet og jorda allerede er lagt ut for bebyggelse. Derfor ville det vært enda viktigere å kunne bevare Bjørnsve-haugen som kulturlandskap og gårdens historie for ettertiden. Det ville vært bedre enn å fjerne Bjørnsve-haugen.

Utgravingens inngripen i terrenget.

1. Bjørnsve-haugen er borte.

Denne utsiktsdelen øverst på Bjørnsve-jordet skulle vært møblert med flyttbare bord med stoler. Dette skulle vært benyttet som rasteplass for skolens elever og for turfolk fra byen. Utsikten var enda bedre etter at gamleskolen ble revet. Her burde det vært en plakate med bilde av gården og dens historiske beskrivelse.

2. Utfartsstien er borte.

Over Bjørnsve-haugen gikk turstien fra Fredheim skole, Tranberghallen og Bjørnsveen u-skole ut i skogen. Stien ble brukt til turer i marka eller til terrengløp, orienteringsløp eller til skiturer mot skistua. Nå er det bare en stor grop i terrenget og ganske uframkommelig.

3. Eika, tuntreet til minne om Bjørnsveen gård er borte.

Gartner Lars Fliflet Jacobsen hadde bl. a. tre trær på tomte si i Skogveien 1, nemlig ei eik, ei ask og en alm. Disse trærne ga han til viten-anlegget. Undertegnede og noen elever hentet dem og plantet dem på Bjørnsveområdet. Eiketreet ble plantet som tuntre på Bjørnsvehaugen. Eika var stor og vanskelig å flytte. Den var ca. 25 år gammel da den ble fjernet av gravemaskinen. Den burde vært fredet.

4. Dreneringsgrøfta er gravd over.

Oppkommet ovenfor bjørkelunden gjorde at vann stadig rant ned mot skoleplassen. Derfor ble det nødvendig å lage en lang dreneringsgrøft i innerkant av badmintonbanene. Bjørkelunden lot vi vokse for at trærne skulle suge ut vann på dette området. Nå renner vannet ut i gravefeltet fordi drenneringen er brutt. Oppkommet skulle brukes til å fylle målekaret med vann i Arkhimedeses dam.

5. Badmintonbanene og skråningen er borte.

Planeringsarbeidet som ble utført her ved istandsettingen i 2003 er ødelagt. De tre banene var også nødvendig for skivekasting mot pinneblink for statistikk-opplegg i matematikk som flere grupper elever skulle utføre samtidig på tre baner. Fargede kasteskiver lagde elevene på sløyden og kasteforsøk var satt i gang.

6. Trappeoppgang og plantede vekster langs trappa er borte.

Hele skråningen som møysommelig ble planert, er fjernet. Her skulle skråplanforsøk tilrettelegges. Og til sist er basketstativet ved asfalten gravd opp. Det vi satte opp i 2003.

På grunn av bygging av ny skole og deretter riving av gammel skole, har det gått mange år med stopp i viten-utbyggingen. Jeg er den som har planlagt og har best kjennskap til de nevnte anordninger. Da jeg ikke er tatt med på råd når det gjelder den siste omgang med inngrep i terrenget, tror jeg neppe bevilgende instanser har hatt kjennskap til tidligere planer. Jeg antar at vurderinger og vedtak er gjort på mangelfullt grunnlag.

Det hadde vært bedre om bevilgningene til skileikanlegg hadde vært omsøkt til istandsetting av viten-anlegget slik at det kunne vært utført. Nå er vi kommet i et vanskelig utføre med store kostnader. Et viten-anlegg vil stadig være i utvikling og nye ideer vil nok dukke opp og settes ut i live etter hvert. Da hadde det vært greit at området hadde vært intakt.

Oppklaringsmøter med ordfører og skolesjef.

Skolefagbruk i det omtalte nærmiljø-anlegget og viten-anlegget:

Kroppsøvingsmangfoldet som omtalt. Pluss sjakk-spill.

Naturfag med fysikk, kjemi, mekanikk og flora.

Matematikk med beregninger, geometri og statistikk.

Historie om tidligere oppfinnere og om Bjørnsveen gårds historie.

Norsk med forsøksbeskrivelser og framføring.

Forming med istandsetting av ide-mangfoldet.

Samfunnsfag med søknader og arealbruk for nærområdene.

Kroppsøvingsaktivitetsområder ble ferdigstilt etter graving, asfaltering, istandsetting og merking.

Viten-anlegget skulle istandsettes over tid med dugnadsarbeid eller søknad om støtte. Dette var tilpasset ungdomsskole-nivå og igangsatt før Skattum lanserte opprettelse av Viten-senteret i Brenneriet. Skolens ideer vakte oppmerksomhet, og jeg la fram dette på kommunens felles planleggingsdag på Kallerud og for interesserte skolerepresentanter i et møte på skolesjefens møterom i Rådhuset. Skolesjefen var opptatt og deltok ikke.

Oppklaringsmøter.

Med ordfører før påske: Han viste begeistring for nærmiljø-anlegget og viten-anlegget. Han sa at Gjølvik er valgt ut til «Realfags-by», og at dette er midt i blinken. Men at vi ikke kan få gjort noe med utgravingen, for det er gjort. Han mente at skolen likevel kan arbeide videre med dette, og se hva som kan gjøres på det resterende areal.

Med ordfører og skolesjef etter påske: Skolesjefen sa at utgravingen er gjort med sponsor-midler i forbindelse med Ungdoms OL på Lillehammer, og at det ble gitt støtte til et skileik-anlegg, men at vi ikke får midler til et viten-anlegg.

Kommentar: Arbeidet med viten-anlegget var kommet langt allerede i 2004 og forsøk ble utført som nevnt i første dokument. Både nærmiljø-anlegget og viten-anlegget kan brukes uavbrutt gjennom hele året, både av elever og befolkningen forøvrig. Skileik-anlegget kan brukes i vel tre vinter-måneder og mest for spesialkjørere, og utgravingen er til hinder for flere av de andre nevnte aktiviteter.

Skoleledelsen har valgt det siste.

Riktig?

Arne Norland

Verdegg 5

JUSTERINGER: Det gjenstår noe justeringer og doseringer før nærmiljøanlegget på Bjørnsveen ungdomsskole blir ferdig. Rektor Stig Sægrov mener anlegget blir kjempemessig.

FOTO: ASBJØRN RISBAKKEN

■ Snømangel forsinker åpning av nærmiljøanlegg

Åpnes til høsten

GJØVIK: I skileik-anlegget på Bjørnsveen ungdomsskole skulle det vært full aktivitet. Snømangel gjør at elevene må vente med å ta det i bruk.

KRISTIN STAVIK MOSHAGEN
kristin.moshagen@oa.no

Det er et spennig anlegg som er under bygging på oversiden av Bjørnsveen ungdomsskole. Skolen fikk 580.000 kroner fra

Fylkesmannen i Oppland/ Sparebankstiftelsen DNB og prosjektet «Aktivt sinn i en aktiv kropp», og de har fått forhåndsgodkjent en spillemiddelsøknad på 591.000 kroner.

Det er dermed et anlegg for om lag 1,2 millioner kroner som er under bygging.

– Jeg tror dette blir et bra anlegg, sier rektor Stig Sægrov, som har ledet byggeprosjektet.

Prosjektet har vært skolen sin helt fra starten, og lærere og elever har bidratt inn. Det var en forutsetning for å få penger fra «Aktivt sinn i en aktiv

kropp». Skolen bygger et skileik-anlegg med muligheter for de fire øvelsene hopp, skicross, slope og aking.

Anlegget blir kjempemessig
STIG SÆGROV
rektor, Bjørnsveen ungdomsskole

– Entreprenør Paul Berg har gjort grovvarrønderingen. Meningen var at vi skulle åpne i februar, men vi har ikke hatt nok snø. Anlegget skal ferdigstilles i

løpet av våren, og det vil bli klar til bruk til skolestart, sier Sægrov.

Selv om det er et skileik-anlegg som bygges, vil det bli laget i stand hinderløype og sykkeløype slik at anlegget kan brukes også sommerhalvåret. Det skal også settes opp en buldrestein som barn og unge kan klatre på.

– Det som gjenstår er noe dosering og kantstein ved hoppene. Hinderløypa skal lages og det skal plantes/såes, sier Sægrov.

Området som er tatt i bruk

har en naturlig helling, men det er gravd ut masser i nedre del av terrenget. Disse massene er flyttet opp, for å lage hoppet. Hoppet vil være en K12,5. I utgangspunktet var det planlagt en K15-bakke, men etter å ha mottatt en naboklage, vil hoppet bli justert ned litt. Hele anlegget vil ha 25 meter høydeforskjell.

– Anlegget blir kjempemessig. Det er synd jeg ikke får vært her når det åpnes, sier Sægrov som til sommeren flytter til Sørlandet for å bli rektor i Lille-sand.

**Vi har nye løsninger
– med enda mer innhold!**

Vi har endret på innholdet i ditt abonnement, nå får du:

- tilgang til all innhold på nettbrett og mobil
- tilgang til morgendagens avis i eAvis-format allerede klokken 21 kvelden før
- registrer hele fem famillemedlemmer på samme abonnement
- alltid tilgang til oppdaterte nyheter på oa.no

**Vil du være med,
så logg på!**

oa.no/merinnhold

Oppland
ARBEIDERBLAD

**Trenger du hjelp til å
logge deg på og lese
Oppland Arbeiderblad
på nett?**

**Møt opp på vår stand
på CC Gjøvik,
og vi hjelper deg.**

Torsdag 5. mars 16-19

Gjøvik kommune**SKOLENES RÅDGIVNINGSTJENESTE**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:**SAKSOPPLYSNINGER:**

Saken er en oppfølging av vedtak i kontrollutvalgets møte den 16/4-15, sak 24/2015 (Eventuelt). Under saken ble det bl.a. referert fra siste møte i kommunestyret den 26/3-15 der leder for ungdomsrådet i Gjøvik holdt et innlegg. Med bakgrunn i dette ble det spørsmål om kontrollutvalget burde søke mer kunnskap om skolenes rådgivningstjeneste. Kontrollutvalget fattet etter dette slikt vedtak:

Kontrollutvalget ønsker mer kunnskap om ungdomsrådets vurdering av rådgivningstjenesten grunnskolen i Gjøvik kommune, og inviterer leder for ungdomsrådet til neste møte for å orientere kontrollutvalget om dette.

Med bakgrunn i vedtaket er leder for ungdomsrådet invitert til å orientere.

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Gjøvik kommune

OPPFØLGING AV VEDTAK I KONTROLLUTVALGET

Sluttbehandles i:		Kontrollutvalget	
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken dreier seg om prioritering av saker til oppfølging i de resterende tre møtene i valgperioden (18/6, 27/8 og 8/10).

Oversikt over vedtak i kontrollutvalget som krever oppfølging er tatt med som vedlegg til kontrollutvalgets møteprotokoll (fast praksis). Oversikten viser et relativt stort omfang av saker til oppfølging, og indikerer at det kan være vanskelig å følge opp alle sakene på de tre gjenstående møtene.

Noen saker er naturlig at følges opp i senere/neste valgperiode, mens andre kan med fordel følges opp/avsluttes i inneværende valgperiode.

Det legges opp til en gjennomgang av restanselisten i kontrollutvalget og en drøfting av prioriteringer i de kommende møtene. Saken er en drøftingssak og legges frem uten forslag til vedtak.

Saker til oppfølging i senere møter:

- *Byggesaksavdelingen – oppfølging av tilsynsplan 2013-2014 + diverse spørsmål* (ku-sak 13/14) – første møte i 2015
- *Eidsiva Energi AS – orientering vedr. sponning og åpenhet* (KU-sak 86/14)

- *Industribygg AS – orientering v/styreleder og daglig leder* (KU-sak 82/14)
- *Informasjonssikkerhet i Gjøvik kommune* (jf. ku vedtak 04/14, avvente oppfølging til tidligst 2. halvår 2014)
- *Samhandlingsreformen i Gjøvik kommune* (KU-sak 58/14, jf. 77/13)
- **Skole:**
 - *Bjørnsveen u.skole – div spørsmål* (KU-sak 09/15)
 - *Årsaker til forskjeller mellom skolene vedr. andel spesialundervisning* (KU-sak 83/14)
 - *Skrinnhagen skole – evaluering av tiltak* (jf. ku-sak 12/14 – sak tidlig i 2015)
 - *Rutiner og praksis v/skolebytte* (ku-sak 70/2012)
- **Intern kontroll:**
 - *Overordnet intern kontroll i Gjøvik kommune – rådmannens rutiner for internrevisjon/etterkontroll* (ku-vedtak 38/2014 – følges opp 1. halvår 2015)

Ikke tidsbestemt:

- *Korrupsjon i kommune-Norge* (utsatt sak fra 15/5-13) – besluttet avventet
- **Barnevern:**
 - *Presentasjon av risikovurderinger etter tilsynsrapport 2014* (jf. ku-sak 09/14)
 - *Fylkesmannens tilsyn med barnevernstjenesten høsten 2013* (ku-sak 55/13, pkt. 2)
 - *Barnevern – vurdering av nye undersøkelser* (ku-sak 23/13), herunder bruk av hjelpetiltak i hjemmet (ku-sak 32/13)
 - *Barnevern – div. spørsmål til administrasjonen* (ku-sak 64/12):
 - *Terskel for å igangsette omsorgsovertakelser*
 - *Lean-gjennomgang*
 - *Tilsynsførerordningen i GLT-regionen*

Bestillinger (Innlandet Revisjon IKS):

- *Revisjonsprosjekt: Helse og omsorg: Måloppnåelse forsvarlig helsehjelp, samhandlingsreformen og konsekvenser for brukere*

Gjøvik kommune**SVAR FRA NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE) PÅ SPØRSMÅL FRA KONTROLLUTVALGET OM
REGELENDRINGER FOR Å MOTVIRKE KRYSSSUBSIDIERING
MELLOM SELSKAPER I SAMME KONSERN**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Informasjon om høring – endringer i kontrollforskriften (utskrift fra hjemmesiden til Norges Vassdags- og energidirektorat)

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget tar til orientering at det er foreslått endring i kontrollforskriften § 2-8 om krysssubsidiering. Det tas videre til orientering at de nye reglene er på høring og arbeidet forventes første halvår 2015, med tanke på ikrafttredelse av forskriftsendringer fra 1. januar 2016.

SAKSOPPLYSNINGER:

Med bakgrunn i (likelydende) vedtak i kontrollutvalgene i Hamar og Gjøvik i juni 2013 sendte sekretær en henvendelse til NVE med spørsmål om påstander om prisdumping på entreprenørtjenester og deres kontroll med nettleien i Eidsiva Energi AS.

Dette var formulert slik i brevet fra kontrollutvalgene til NVE:

I forbindelse med nylig gjennomført selskapskontroll i Eidsvia Energi AS og artikkel i Dagens Næringsliv i mars 2013, er kontrollutvalgene blitt kjent med at Eidsiva Energi AS anklages for å subsidiere salg av entreprenørtjenester i det åpne markedet (se vedlegg).

På vegne av kontrollutvalgene bes det om svar på om påstandene som fremkommer ligger innenfor NVEs ansvar for tilsyn med nettleien, eventuelt om det er gjennomført eller planlagt kontroller av Eidsiva Energi AS som avklarer påstandene.

Bakgrunnen for henvendelsen til NVE er antakelsen om at en eventuell subsidiering av oppdrag i markedet skjer ved bruk av penger fra nettleien. I så fall belastes Eidsiva Energi AS sine nettkunder urettmessig, noe som vil være et brudd på regelverket.

NVE opplyste i sitt svar til kontrollutvalgene den 17/8-13 at de har gjennomført tilsyn med konserninterne transaksjoner i Eidsiva Energi AS i 2011 (avsluttet i 2012). Ut fra dokumentasjonen som ble fremlagt kunne NVE ikke se at Eidsiva Nett AS handlet i strid med regelverket. Det ble videre opplyst at «NVE har satt i gang et arbeid med å endre regelverket slik at det blir lettere å kontrollere at konserninterne transaksjoner skjer til markedsmessige vilkår.

Kontrollutvalget i Gjøvik behandlet svaret fra NVE i sitt møte den 29/8-13 der det ble fattet slikt vedtak:

- 1. Kontrollutvalget tar NVEs svar til orientering, herunder resultatene fra deres tilsyn med konserninterne transaksjoner som involverte Eidsiva Nett AS i 2011 (avsluttet 2012).*
- 2. Kontrollutvalget har merket seg at konserninterne transaksjoner faller inn under NVEs tilsynsansvar med nettselskapenes beregning av nettleien. Kontrollutvalget ser det derfor ikke formålstjenlig å forfølge saken videre.*

Kontrollutvalget i Hamar behandlet svaret fra NVE i sitt møte den 3/9-13 der det ble fattet slikt vedtak:

- 1. Kontrollutvalget tar NVEs svar til orientering, herunder resultatene fra deres tilsyn med konserninterne transaksjoner som involverte Eidsiva Nett AS i 2011 (avsluttet 2012).*
- 2. Kontrollutvalget har merket seg at konserninterne transaksjoner faller inn under NVEs tilsynsansvar med nettselskapenes beregning av nettleien.*
- 3. Kontrollutvalget tar til orientering at NVE har satt i gang et arbeid med å endre regelverket slik at det blir lettere å kontrollere at konserninterne transaksjoner skjer til markedsmessige vilkår.*
- 4. Kontrollutvalget ønsker å følge med på NVE sitt arbeidet med endringer av regelverket, og ber om å bli informert når dette er gjennomført. Det bes også om nærmere informasjon om NVEs oppfølging/kontroll med overholdelse av det nye regelverket.*

Vedtaket pkt. 4 (uthevet) er nå fulgt opp overfor NVE og kontrollutvalget har fått følgende svar tilbake (jf. e-post av 6/3-15):

Hei,

Viser til spørsmål vedr tilsyn med Eidsiva Energi Nett og NVEs regelverksendringer om konserninterne kjøp.

NVE førte tilsyn med Eidsiva Energi Netts rasjoneringsplaner i november 2014. For mer informasjon om tilsynet kan Lars Andreas Eriksson kontaktes (lae@nve.no)

Vedrørende regelverksutvikling, sende NVE på høring endring av kontrollforskriften § 2-8 om krysssubsidiering 30. juni 2014.

Formålet med endringen er å motvirke krysssubsidiering mellom konkurranseutsatt virksomhet og nettvirksomhet. Forslaget innebærer at nettselskapene må gjennomføre anskaffelsene basert på konkurranse så langt som mulig.

Høringsfristen på NVEs forslag var 10. oktober 2014. NVE tar sikte på å oppsummere innspill og konkludere i løpet av første halvår 2015, slik at forskriftsendringer kan tre i kraft fra 1. januar 2016.

Med vennlig hilsen

Anne Glomnes Rudi

Seniorrådgiver

Seksjon for regulering av netjtjenester

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Med bakgrunn i oppfølgingen som er gjort av kontrollutvalget i Hamar kommune legges saken frem for kontrollutvalget i Gjøvik til orientering.

Høring - endringer i kontrollforskriften - avsluttet

30.06.2014 | 15:44

NVE gjennomfører offentlig høring av forslag til endring i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften). NVE foreslår å innføre et generelt krav om at nettselskapenes kjøp fra andre selskap i samme konsern skal baseres på konkurranse.

I Høringsdokument 4:2014 foreslår NVE endringer i kontrollforskriftens § 2-8 om kryssubsidiering. NVE foreslår å innføre et generelt krav om at nettselskapenes kjøp fra andre selskap i samme konsern skal baseres på konkurranse. Forslaget innebærer at innkjøp og tildeling av kontrakter fra nettselskapet skal skje på bakgrunn av objektive og ikke-diskriminerende vilkår. Formålet med denne endringen er å motvirke kryssubsidiering mellom konkurranseutsatt virksomhet og nettvirksomhet i samme konsern, for å forhindre at nettselskapenes kunder betaler høyere nettleie enn nødvendig.

Av samme grunn foreslår NVE å endre bestemmelsene som omhandler fordeling av inntekter og kostnader mellom nettvirksomheten og øvrige virksomhetsområder i integrerte selskaper. Bestemmelsen om at interne transaksjoner mellom virksomhetsområder skal skje til markedsvilkår fjernes og erstattes med et krav om at de faktiske kostnadene skal fordeles forholdsmessig ut fra den reelle bruken av ressurser.

Vi ber om at kommentarer til forslaget sendes til NVE innen 10. oktober 2014. Vi presiserer at vi kun ber om kommentarer til selve endringsforslaget, og ikke til forskriften som helhet.

Etter høringsfristens utløp vil NVE vurdere de innkomne høringsuttalelser og på bakgrunn av disse vedta endringer i kontrollforskriften. Det tas sikte på at endringene skal tre i kraft 1. januar 2015.

For å lette det videre arbeidet med saken oppfordrer NVE høringsinstansene til å sende høringsuttalelsene på e-post til nve@nve.no merket med referansenummer 201203894. Høringssvar kan også sendes per post til Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo.

Last ned høringsdokumentet.

Last ned høringslisten.

Last ned oversendelsesbrev.

Kontaktpersoner:

Seniorrådgiver Lars Ekern, tlf 22 95 93 75, e-post laek@nve.no
Seksjonssjef Tore Langset, tlf 90 05 65 52

Gjøvik kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	19.05.15	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	Vedlegg:
1. Kommunestyrets møte 26/3-15: ➤ K.sak 25/15 Eierskapsmelding 2013 ➤ K.sak 26/15 Revisjonsrapport – Etterlevelse eierskapspolitikk	Vedlegg 1 Vedlegg 2
2. Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap (NIBR-rapport 2015:1)	Vedlegg 3
3. Informasjonsbrev nr. 3/2015 fra rådmannen	Vedlegg 4
4. Diverse avisartikler	Vedlegg 5
5. Henvendelse til kontrollutvalget vedr. manglende utbetaling av lønn – orientering om administrativ håndtering	Muntlig orientering
6. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg 1

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 26.03.2015

Sak: 25/15
EIERSKAPSMELDING 2013

Behandling:

Forslaget fra ordfører:

2. setning i pkt 2 endres til:

Kommunestyrets medlemmer bør som hovedregel ikke velges til selskapsstyrer i selskaper der kommunen er eier/medeier. Eventuelle unntak vurderes med bakgrunn i selskapets nytte også av politisk kompetanse. Med politisk kompetanse menes kunnskap om de løpende politiske og administrative prosessene på det relevante saksfeltet.

Innstillingen i saken med ordførers endringsforslag vedtatt mot 21 stemmer.

Vedtak:

- Eierskapsmelding 2013 tas til orientering.
- Kommunestyrets medlemmer bør som hovedregel ikke velges til selskapsstyrer i selskaper der kommunen er eier/medeier. Eventuelle unntak vurderes med bakgrunn i selskapets nytte også av politisk kompetanse. Med politisk kompetanse menes kunnskap om de løpende politiske og administrative prosessene på det relevante saksfeltet.

SAKSFRAMLEGG

Sak-Dok.nr.: 15/851-2
Emnekode:
Saksbehandler: Bjørnar Lilleby

EIERSKAPSMELDING 2013

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Eierskapsmelding 2013 tas til orientering.
2. Eierskapsstrategi for TOPRO AS og Industribygg AS utarbeides i 2015
3. Kommunestyrets medlemmer er prinsipielt ikke valgbare til selskapsstyrer i selskaper der kommunen er eier/medeier.

Fakta:

Vedlegg: 1) Saksframlegg og protokoll fra kommunestyrets behandling av eierskapsmeldingen, jfr kommunestyresak 86/14 den 27.11.2014.

2)KS' Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak.

Utrykte vedlegg: Eierskapsmeldingen 2013

Kommunestyret behandlet 27.11.2014 Eierskapsmeldingen for 2013 sak nr 86/14

Kommunestyret vedtok enstemmig:

Saken utsettes og legges fram for kommunestyret over nyttår med en grundigere vurdering av ulike sider ved et absolutt krav om at kommunestyremedlemmer ikke skal oppnevnes som styremedlemmer i selskaper der kommunen er eier/medeier, herunder også en vurdering av de konsekvenser dette vil ha for kommunestyrets eierstyring. I denne sammenheng vises det bl.a. til KS sine «Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak».

Egenvurdering:

Gjøvik kommune er eier/medeier av i alt 18 aksjeselskaper/interkommunale selskaper. Selv om selskapsformen er lik, enten som AS eller som IKS, har selskapene vidt forskjellige formål, fra det å forvalte fellesskapsinteresser og uten å ha inntjening som formål, til det å ha forretningsmessige mål og inntjening som det viktigste formålet.

Eierskap, eierstyring og kontroll.

Når kommunal virksomhet skilles ut i selvstendige rettssubjekter vil den politiske styringen endre karakter, fra direkte politisk styring (fra kommunestyre/formannskap) til indirekte styring via rollen som eier. Som eier utøves styringen gjennom eierorganet i virksomheten, representantskapet i IKS'et og generalforsamlingen i AS'et.

Det er eierorganene som velger styret. Styret har ansvar for at virksomheten er forsvarlig organisert, at den drives i samsvar med selskapets formål, at gjeldende regelverk følges og at formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Kommunens kontrollutvalg skal påse at det føres kontroll med kommunens interesser i selskaper, jfr kommunelovens § 77. Forvaltningen av selskapets regnskaper er gjenstand for ordinær revisjon, og det kan gjennomføres regelmessig forvaltningsrevisjon med hjemmel i kontrollutvalgsforskriften § 14.

Den politiske ledelsen representerer eier i generalforsamling/representantskap og kommunikasjon, fra eier via generalforsamling/representantskap og til styret må forankres i eierskapsmeldingen og i de overordnede politiske føringene.

Krav til profesjonalitet i selskapenes styreverv.

Styreverv er personlig. Styremedlemmet representerer ikke politiske partier og heller ikke kommunen eller andre interesser. Styremedlemmet skal ivareta bedriftens interesser sammen med det øvrige styret. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, vedtekter og retningslinjer for øvrig. Det vises ellers til Innlandet Rev. IKS' «Selskapskontroll, etterlevelse av felles eierskapspolitikk i Gjøvikregionen» av februar 2015, behandlet i kontrollutvalget den 5. mars 2015.

Å være styremedlem i et AS eller IKS krever betydelig kompetanse hos den enkelte. Styret er et kollegialt organ og sammensetningen av styret krever at hvert enkelt styremedlem har en kompetanse som gjør at de kollegiale beslutninger er tuftet på kunnskap om selskapets formål, vedtekter og forankringen til politiske føringer og eiers forventninger om selskapets drift. Styremedlemmer må ha god kunnskap om aksjeloven, IKS-loven, kommuneloven og annen relevant lovgivning. Det kreves f.eks. annen kompetanse fra et styremedlem i Kriesesenteret i Gjøvik IKS enn styremedlem i AS Industribygg.

Habilitetsspørsmål. Folkevalgte som styremedlemmer i selskapenes styreverv.

Forvaltningslovens § 6, 1. ledd e) har slik ordlyd (automatisk inhabilitet):

«En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse en forvaltningssak

e) Når han leder eller har ledende stilling i eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
2. et selskap som er part i saken.»

Etter 2. ledd kan han også være inhabil når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet. Forvaltningslovens inhabilitetsregler gjelder for folkevalgte jfr. kommunelovens § 40.

Selskapene vil i en rekke tilfeller ha partsinteresser i saker som blir behandlet i folkevalgte organer. Dette gjelder i forhold til all myndighetsutøvelse mot selskapet, vedtakelse av pliktpålegg, dispensasjoner, bevilninger og tillatelser. Det samme gjelder kontroll-handlinger etter kommunelovens § 77 nr 5. Det kan også legges til grunn at selskapet har partsinteresser i alle saker som involverer eierstyring og instruksjoner overfor eierrepresentant i eierorganene. Ved behandling av den årlige eierskapsmeldingen er det ikke naturlig å anse selskapet som part, men kanskje med unntak av der hvor dette selskapet blir spesifikt behandlet/gjenstand for debatt. Ved behandlingen av alle typer kontrakter mellom kommunen og selskapet vil selskapet bli å anse som part.

Ved overordnede saker, behandling av årsbudsjetter, økonomiplan og kommunale plansaker vil selskapene ikke være direkte berørt, og kan heller ikke sies å være part i forvaltningsmessig forstand. Dette gjelder selv om selskapets interesser blir berørt.

Når selskapet har partsinteresse ved behandling av en konkret sak vil den folkevalgte som sitter i selskapets styre være automatisk inhabil etter forvaltningslovens § 6. Det er viktig å merke seg at inhabilitet er knyttet til det å tilrettelegge eller treffe en avgjørelse. Rene orienteringssaker der det eneste aktuelle vedtaket er at en redegjørelse tas til orientering er ikke avgjørelse i forvaltningslovens forstand.

Spørsmål om en persons habilitet blir ofte debattert i folkevalgte fora. I kollegiale organer er det organet selv som skal treffe avgjørelse om et medlem er inhabil, jfr Fvl. § 8, 2. ledd.

Da endringen i Fvl § 6, 1. ledd e nr 2 kom i 2009 var dette på bakgrunn av en oppfatning om at kommuner i større utstrekning enn tidligere skiller ut deler av sin virksomhet som egne enheter, gjerne i form av private rettssubjekter. Fristilling av virksomheter og bruk av selskaper medfører problemstillinger knyttet til rolleklarhet.

Når man går inn i rollen som styremedlem er det viktig å være oppmerksom på ansvaret som følger med. Styret representerer selskapet, ikke eier.

Mens styret er nært knyttet til selskapets drift utøver eierne sin myndighet gjennom generalforsamlingen i AS'er og i representantskapet i IKS'er. Skillet mellom eierorganene og styret er med på å skape klare ansvarslinjer samtidig som styret får full frihet til å forvalte selskapets interesser i samsvar med eiernes anvisninger.

Departementet viste til i høringsnotatet til Ot.prp nr 50 (2008-2009) at flere kommuner har innført lokale regelverk om hvem som kan sitte i styrer for klarere å skille rollene. En rekke kommuner har innført bestemmelser om at kommunestyrerepresentanter ikke kan sitte i styrer i kommunale og interkommunale selskaper. Staten har innført regler for å avskjære statlige tjenestemenn fra rollekombinasjoner. I høringsnotat fra KS vises til at KS og kommuner er opptatt av at det er ryddighet i forhold til hvilke roller folkevalgte skal ha.

Det at folkevalgte ikke er medlemmer i selskapenes styrer innebærer ikke at eier-kommunen mister styringsmulighet. Det kan vedtas politiske retningslinjer, eierskapspolitikk, eierstrategier, eierskapsmeldinger og føringer til generalforsamlinger, og det kan til enhver tid avholdes eiermøter. I tillegg kommer kommuners generelle kontrollregime.

Anbefaling

Rådmannen anbefaler på bakgrunn av habilitetsproblematikken at kommunestyrets medlemmer ikke skal være valgbare til selskapsstyrer i selskaper der kommunen er eier/medeier.

Konsekvens for folkehelse:

Vedtaket har ingen konsekvens for folkehelsen

Gjøvik, 19.03.2015

Magnus Mathisen
rådmann

Vedlegg 2

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 26.03.2015

Sak: 26/15
REVISJONSRAPPORT / SELSKAPSKONTROLL: ETTERLEVELSE AV FELLES
EIERSKAPSPOLITIKK I GJØVIKREGIONEN

Behandling:

Representantene Gjørvad, Iddberg, og Bjørklund ble av kommunestyret vurdert som innhabile i saken som styremedlemmer i de aktuelle selskapene og fratrådte behandlingen.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering og har merket seg at kommunens vedtatte eierskapspolitikk ikke fullt ut er implementert overfor de undersøkte selskapene Industribygg AS, GLT-Avfall IKS og Topro AS.
2. Kommunestyret ber ordfører og rådmann om å følge opp rapportens anbefalinger, jf. rapportens kapittel 9:
 - I henhold til den felles eierskapspolitikken bør kommunene sammen vurdere om det er behov for å inngå en eieravtale/aksjonæravtale i GLT-Avfall IKS og Topro AS. Når det gjelder Topro AS er det flere eiere utenom de fem kommunene, og de andre eierne bør i utgangspunktet involveres i spørsmålet om inngåelse av en eieravtale.
 - I selskaper som ikke har etablert valgkomité (GLT-Avfall IKS og Industribygg AS) bør en slik komité komme på plass. Alle valgkomitéer bør ha skriftlige retningslinjer som de arbeider etter.
 - For Industribygg AS bør praksis mht. utbetaling av utbytte nedfelles skriftlig fra kommunens side, for eksempel ved at den innlemmes i en eventuell eierstrategi for selskapet.
Kommunestyret vil bemerke at denne anbefalingen må ses i sammenheng med vurderingen av en eventuell skatteplikt for selskapet. Dette må avklares før man tar stilling til eventuell utbyttepolitikk.
 - Det bør etableres utbyttepolitikk for den konkurranseutsatte delen av GLT-Avfall IKS. At selskapet eventuelt ikke er i posisjon til å betale utbytte hvert år, er neppe noe argument for ikke etablere en utbyttepolitikk.
 - I selskaper der det utnevnes politikere til styrene er det viktig at dette gjøres ut fra en vurdering av selskapenes kompetansebehov. Viktig i denne sammenhengen er at det er/blir opprettet en valgkomité som kan foreta denne vurderingen. Det er en fordel om

det er fastsatt retningslinjer for denne komitéen, der behovet for relevant kompetanse i styret kommer tydelig fram.

- Industribygg og Topro AS bør gjennomføre en nærmere vurdering av om selskapene er unntatt fra offentlighetslovens regelverk, jf § 2 i loven.

- Eierne bør ta initiativ til at det utarbeides styreinstruks i Topro AS.

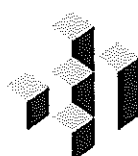
- Styrene i alle selskapene bør innføre rutiner slik at det sikrer at det settes opp en årlig plan for styrets arbeid herunder evaluering av seg selv og daglig leder. Samtidig bør styret sende en tilbakemelding til valgkomiteen, hvor det framgår hvilken kompetanse det er behov for i styret.

3. Kommunestyret tar til orientering at GLT Avfall IKS ikke har etablert egne etiske retningslinjer for selskapet, men at dette er under vurdering. Kommunestyret mener det er viktig at alle kommunale selskaper har egne etiske retningslinjer, og ber ordfører/rådmann følge opp dette overfor selskapet.

Vedlegg 3

Hild Marte Bjørnsen
Jan Erling Klausen
Marte Winsvold

Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap

NIBR

Norsk institutt for by- og regionforskning

Sammendrag

Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap

Hild Marte Bjørnsen, Jan Erling Klausen og Marte Winsvold

Dette er sluttrapporten fra prosjektet «Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap» som NIBR har gjennomført i 2014 på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Siktemålet med prosjektet har vært å undersøke hvordan norske kommuner ivaretar hensynet til god folkevalgt styring over den delen av kommunens virksomhet som er organisert som egne selskaper.

Rapporten undersøker den folkevalgte styringen over selskaper organisert etter aksjeloven og IKS-loven. Både AS og IKS er selvstendige rettssubjekter, og har dermed en spesielt selvstendig stilling sammenlignet med andre virksomheter som drives av kommunen. Dermed er det grunn til å tro at utfordringene knyttet til det å oppnå god folkevalgt styring er spesielt påtagelige i disse tilfellene. Kriteriet for vurderingene av god folkevalgt styring er de fire dimensjonene pålitelig, ansvarlig, borgernært og effektivt styre. Disse presenteres i innledningskapittelet.

Rapporten inneholder en gjennomgang av omfanget og utviklingen i fristilte kommunaleide selskaper, basert på data fra det sentrale Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF). Dette registeret inneholder opplysninger om alle registrerte selskaper i Norge. Gjennomgangen viser at antall AS ble mer enn fordoblet fra 2000 til 2009, men at veksten så har stagnert. I dag er det 2418 kommunaleide AS. Et lignende mønster gjelder for IKS, som det i dag finnes 245 av. Aksjeselskapene sysselsetter om lag 35600 personer, IKSene 6333. Selv om det er flest selskaper i de større byene, er fordelingen av selskaper pr innbygger ganske jevn. Selskapene er fordelt mellom mange ulike bransjer.

Elektrisitetsforsyning, tilrettelagt arbeid og samferdsel er de største gruppene av AS, mens de vanligste IKS er innenfor vann, avløp og renovasjon, generell offentlig administrasjon og brannvern.

Rapporten drøfter *formålet og innholdet* i styringen av kommunaleide selskaper. Selskapsformene legger opp til at ulike sider ved styringen skal ivaretas av ulike instanser. Det settes opp tre brede kategorier av styringens formål og innhold. Dette er ivaretagelse av lovpålagte bestemmelser, driftsmessige hensyn og politiske formål. En rekke aspekter ved disse brede formålskategoriene gjennomgås, og det vises blant annet til at kommunalt eide selskaper må forholde seg til et langt bredere spekter av lovpålagte krav og styringsmessige hensyn enn det som ofte er tilfelle for privat eide selskaper.

Rapporten drøfter deretter hvilke *virkemidler* kommunen som eier har, til å realisere disse formålene. Det presenteres resultater fra en surveyundersøkelse til alle landets kommuner, som både viser utbredelsen av ulike aktiviteter og virkemidler knyttet til eierstyringen, og vurderinger om hvordan disse fungerer i praksis. Undersøkelsene viser at ordføreren vanligvis representerer kommunen på generalforsamling i selskaper, og at rådmannen og formannskapet er de viktigste kontaktpunktene i for- og etterkant av møtene. Kommunestyret har en overordnet og strategisk rolle, de får vanligvis generalforsamlingssakene til orientering i etterkant og er sjelden involvert i selskapsspesifikke eierstrategier eller resultatkrav. Styrene i selskapene er i høy grad politisert. Det er vanligvis politiske utvalg som nominerer og velger styremedlemmene, og de aller fleste kommunene har folkevalgte i styrene. Dette er imidlertid omstridt. Tilhengerne av ordningen mener politisk kompetanse hører hjemme i styrene, og at dette sikrer folkevalgt kontroll. Motstanderne påpeker at politiske styrer ikke kan kastes, at de tar med politiske motsetninger inn i styret og at det blir «kjøttvekta» og ikke kompetanse som blir utslagsgivende.

Viktige betingelser for folkevalgt kontroll er knyttet til åpenhet, etikk og kontroll. Informantene mener jevnt over at kommunene får den informasjonen fra selskapene de trenger, men bare et mindretall mener at kommunestyret får nok informasjon og er godt orientert. Dette tyder på et demokratisk informasjonsunderskudd. Mange kommuner har laget etiske retningslinjer og gjennomført andre relaterte aktiviteter, men bare

et mindretall krysser av på hver av dem. Når det gjelder kontroll, beskrives kontrollutvalgenes aktiviteter som planmessig og omfattende. Men den samlede vurderingen av politisk kontroll er ganske negativ. Et mindretall mener at kontrollrutinene er tilstrekkelige. Nær halvparten mener at selskapsformen gir dårligere mulighet for innsyn og kontroll, og flertallet mener at selskapsformen gjør at de folkevalgte mister innflytelse.

Rapporten utforsker spesielt hva som er den politiske komponenten i eierstyringen. Basert på empiriske eksempler fra case-studiene vises det til fire sider ved dette. Selskapet kan etableres med et politisk formål. Strategiske endringer i selskapet kan vise seg å ha politiske implikasjoner, som må identifiseres og håndteres politisk. Samfunnsendringer og endringer i selskapets omgivelser kan føre til at selskapets nye politiske premisser aktualiseres i forhold til selskapets strategi. Og noen ganger brukes selskapene relativt kortsiktig til å nå politiske mål.

Samlet sett hevder rapporten at den folkevalgte styringsrollen er konsentrert rundt ordfører, formannskap, eventuelle folkevalgte styremedlemmer og kontrollutvalget. Menige folkevalgte fremstår ofte som marginaliserte og uinformerte. Dette kan være en villet situasjon av ulike grunner, men en årsak kan også være at eierstyringen er til dels kompleks og at mange folkevalgte mangler forutsetningene for å sette seg inn i det. Konsentrasjonen kan medføre at kommunen ikke utnytter sin samlede folkevalgte kapasitet til å identifisere og diskutere de politiske sidene ved selskapene. Samtidig vises det hvordan rådmannen og kommuneadministrasjonen kan utføre en svært viktig støttefunksjon for de folkevalgte, men ikke alle kommuner benytter seg av dette.

GJØVIK KOMMUNE

Vedlegg 4

INFORMASJONSBREV nr. 3/2015 FRA RÅDMANNEN

JEG HAR DEN GLEDE Å KUNNGJØRE ANSETTELSE AV FIRE NYE KOMMUNALSJEFER. DISSE ER:

- Marit Lium Dahlborg, kommunalsjef administrasjon, forvaltning og teknisk drift. Marit er 50 år og er i dag kommunalsjef i Østre Toten kommune. Hun har tidligere jobbet i Gjøvik kommune som personalsjef.
- Heidi Koxvig Hagebakken, kommunalsjef helse og omsorg. Heidi er 52 år og er i dag konstituert helse og omsorgssjef i Gjøvik kommune.
- Anne Margrethe Lund, kommunalsjef oppvekst. Anne Margrethe er 56 år og er i dag skolesjef i Gjøvik kommune.
- Per Rognerud, kommunalsjef samfunnsutvikling. Per er 56 år og er i dag daglig leder i Landsbyen Næringshage AS i Nordre Land kommune.

Rådmannens ledergruppe vil i tillegg bestå av NAV-leder Reidun Karlsen og rådmannen. Marit Lium Dahlborg vil tiltre 1. august og Per Rognerud vil tiltre i løpet av august. Heidi og Anne Margrethe vil tiltre umiddelbart.

Jeg er svært glad for å få en sterk og god ledergruppe på plass over sommerferien. Med den nye organisasjonen implementert skal vi bedre nå kommunens overordnede mål om samfunnsutvikling, tjenesteutvikling vil få økt fokus og det legges bedre til rette for samarbeid på tvers.

Jeg har i dag også drøftet med hovedtillitsvalgte nye betegnelser på de ulike nivåene i organisasjonen. De nye betegnelse er: Sektor, tjeneste og virksomhet. Ledertitlene er kommunalsjef, tjenesteleder og virksomhetsleder. For interne tjenester benyttes betegnelsene stab og avdeling. Jeg legger ved oppdatert organisasjonskart hvor titlene er ført inn. Det er også gjort noen små justeringer med navneendringer i organisasjonskartet.

Årsrapport og årsregnskap er nå behandlet i kommunestyret. Hele organisasjonen fikk skryt fra flere kommunestyre-representanter. Både det positive økonomiske resultatet, nedgang i sykefravær og gode resultater i brukerundersøkelser bidrar til at vi i Gjøvik kommune framstår som en organisasjon i positiv utvikling. Jeg vil takke alle for de gode resultatene vi oppnår i møte med våre innbyggere og brukere hver eneste dag!

Vennlig hilsen
Magnus Mathisen
Rådmann

ORGANISASJONSKART GJØVIK KOMMUNE

